

Rozvoj cestovního ruchu v oblasti Dolní Morava

Bakalářská práce

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

Ekonomika a management služeb – Cestovní ruch

Autor práce:

Tomáš Valíček

Vedoucí práce:

Ing. Lenka Červová, Ph.D.

Katedra marketingu a obchodu

Zadání bakalářské práce

Rozvoj cestovního ruchu v oblasti Dolní Morava

Jméno a příjmení: **Tomáš Valíček**
Osobní číslo: E18000085
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Ekonomika a management služeb – Cestovní ruch
Zadávající katedra: Katedra marketingu a obchodu
Akademický rok: **2020/2021**

Zásady pro vypracování:

1. Stanovení cílů bakalářské práce
2. Teoretická východiska – regionální rozvoj v kontextu cestovního ruchu
3. Charakteristika vybraného regionu
4. Analýza rozvoje regionu v kontextu cestovního ruchu
5. Formulace závěrů

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

Jazyk práce:

30 normostran

tištěná/elektronická

Čeština

Seznam odborné literatury:

- BEJDÁKOVÁ, Blanka, Lucie PAULOVČÁKOVÁ, Petra BENEŠOVÁ, et al. 2015. *Marketing a management cestovního ruchu na národní a regionální úrovni*. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-7452-109-6.
- HOLEŠINSKÁ, Andrea. 2012. *Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. ISBN 978-80-210-5847-7.
- KOTÍKOVÁ, Halina a Eva SCHWARTZHOFFOVÁ. 2017. *Cestovní ruch*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-5189-3.
- MORRISON, Alastair M. 2013. *Marketing and managing tourism destinations*. London: Routledge. ISBN 978-0-415-67250-4.
- PROQUEST. 2020. *Databáze článků ProQuest* [online]. *Ann Arbor, MI, USA: ProQuest*. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <http://knihovna.tul.cz/>. *Konzultant: Monika Šeflová*

Vedoucí práce:

Ing. Lenka Červová, Ph.D.
Katedra marketingu a obchodu

Datum zadání práce:

1. listopadu 2020

Předpokládaný termín odevzdání: 31. srpna 2022

L.S.

doc. Ing. Aleš Kocourek, Ph.D.
děkan

doc. JUDr. Ing. Bohumil Poláček, Ph.D.,
MBA, LL.M.
vedoucí katedry

V Liberci dne 1. listopadu 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědom toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

26. července 2021

Tomáš Valíček

Anotace

Bakalářská práce „*Vývoj cestovního ruchu na Dolní Moravě*“ se zabývá vývojem cestovního ruchu z pohledu místního obyvatelstva. Zabývá se pohledem místních obyvatel, při kterých se soustředí na pozitivní stránky vývoje cestovního ruchu na území Kralického Sněžníku a na problematické stránky regionu, které přinesl vývoj cestovního ruchu v regionu. Krom respondentů se do výzkumu zapojil i sám autor. Kromě popsání jednotlivých stránek SWOT analýzy si autor dal za úkol navrhnout jednotlivé řešení daných problematik, které se vlivem vývoje cestovního ruchu na Dolní Moravě vybudovaly. V teoretické části se autor zabývá cestovním ruchem jako celkem, dále se zaměřuje na systém cestovního ruchu, segmentaci účastníků cestovního ruchu a na destinační management cestovního ruchu u nás. V praktické části je popsán region Kralického Sněžníku, obec Dolní Morava a samotné působení rezortu Dolní Morava. V další části se autor věnuje výzkumnému šetření, kde popisuje metodologii, jednotlivé respondenty a interpretuje je. Ve stejné části autor vytvořil SWOT analýzu, která poukazuje na jednotlivé stránky regionu. V poslední části se autor zaměřuje na problematiku, kterou přinesl vývoj cestovního ruchu v regionu. V rámci této problematiky představuje jednotlivá řešení.

Klíčová slova:

cestovní ruch, Dolní Morava, Kralický Sněžník, problematika regionu, rezort Dolní Morava

Annotation

This bachelor's thesis "Tourism development in Dolní Morava" examines the view of local residents on the development of tourism in the region of Kralický Sněžník. It focuses on the positive aspects of the development of tourism and the problematic aspects of the region, which were brought by the development of tourism in this region. It also explores the benefits and bad influences brought by the development of tourism in the Kralický Sněžník region. In addition to the respondents, the author himself participated in the research. Moreover, the description of the individual aspects of the SWOT analysis is supplemented by individual solutions to the problems that have been built up in Dolní Morava due to the development of tourism, as proposed by the author. In the theoretical part, the author describes tourism as a whole, focuses on the system of tourism, segmentation of tourism participants and destination management of tourism in our country. The practical part describes the region of Kralický Sněžník, the village of Dolní Morava and the operation of the Dolní Morava resort. In the subsequent part, the author focuses on the research, where he describes the methodology, the individual respondents and supplies their interpretation. This part also consists of the author-created SWOT analysis, which points to individual aspects of the region. The final part focuses on the issues brought by the development of tourism in the region. Within this issue, it presents individual solutions that could alleviate individual problems.

Keywords:

Dolní Morava, Kralický Sněžník, tourism, Dolní Morava resort, regional issues

Poděkování

Děkuji Ing. Lence Červové, Ph.D. za poskytnutí rad, odborné vedení závěrečné práce a zodpovězení veškerých otázek. Dále bych chtěl poděkovat své rodině za celkovou podporu při mém studiu. Velké díky patří také všem respondentům, kteří byli zapojeni do průzkumu.

Obsah

Seznam zkratk	12
Seznam obrázků	13
Úvod	14
1 Vymezení cestovního ruchu a pojmy	15
1.1 Sektory a systém cestovního ruchu	15
1.2 Segmentace účastníků cestovního ruchu.....	18
1.3 Spoluúčast místního obyvatelstva na cestovním ruchu.....	19
1.4 Faktory rozvoje cestovního ruchu	20
1.5 Destinační management v České republice	22
1.6 Rozdíl mezi destinačním managementem a podnikovým managementem	24
2 Region Kralického Sněžníku a Dolní Moravy.....	24
2.1 Geografická poloha regionu Kralického Sněžníku.....	25
2.2 Pohoří Kralický Sněžník	25
2.3 Obec Dolní Morava.....	28
2.3.1 Historie obce	29
2.3.2 SNĚŽNÍKPASS a jeho využití	29
2.3.3 Ubytovací jednotky na Dolní Moravě	30
2.3.4 Stravovací zařízení	31
2.3.5 Doprava v obci	31
2.4 Rezort Dolní Morava.....	32
2.5 Převažující činnosti v obci a rezortu.....	34
2.6 Dopady cestovního ruchu v regionu	38
3 Cíl práce	39
3.1 Analýza dopadů rozvoje v rámci regionu	41
3.2 Výběr zkoumaného souboru – charakteristika respondentů	42
3.3 Analýza získaných dat	43
3.3.1 Pozitivní stránky	43
3.3.2 Problematické stránky regionu	46
3.3.3 Přínosy v regionu	50
3.3.4 Špatné vlivy vývoje cestovního ruchu v regionu	53
3.4 SWOT analýza.....	57
4 Vlastní návrhy řešení místního rozvoje	60
4.1 Problém s dopravní situací v regionu	60
4.2 Problémy spojené s ničením a využíváním přírody	61
4.3 Problémy s lidmi v regionu	62
4.4 Podpora silných stránek regionu a příležitostí	62
Závěr	64
Zdroje	66

Seznam zkratk

BIO	Bez přídavných chemických látek
OSN	Organizace spojených národů
UNWTO	Světová organizace cestovního ruchu
UN	Spojené národy

Seznam obrázků

Obrázek 1: Systém cestovního ruchu – Biegel (2004)	17
Obrázek 2: Mapa turistických oblastí Pardubického kraje	25
Obrázek 3: Panorama pohoří Kralického Sněžníku	26
Obrázek 4: Vrchol Kralického Sněžníku	27
Obrázek 5: Znak Dolní Moravy	29
Obrázek 6: Mapa rezortu na Dolní Moravě	32
Obrázek 7: Stezka v oblacích Obrázek	34
Obrázek 8: Mamutí horská dráha	36

Úvod

Cestovní ruch je jedním z nejvýznamnějších sektorů pro českou ekonomiku. V dnešní době se cestovní ruch vyvíjí ve všech koutech našeho státu. Do popředí přichází nové trendy díky kterým se cestovní ruch dostává i do dříve turisty méně navštěvovaných míst. Příkladem může být region Králického Sněžníku, ve kterém za jedno pouhé desetiletí vznikl stále se více rozvíjející rezort pro rodiny s dětmi.

Cílem práce je vymežit pozitivní a problematické stránky, které vznikly vývojem cestovního ruchu v regionu. Dále se práce soustředí na přínosy a špatné vlivy vývoje cestovního ruchu z pohledu místního obyvatele. Z těchto získaných dat autor vytvořil SWOT analýzu. V rámci SWOT analýzy autor stanovil jednotlivá řešení, které interpretoval.

V rámci tématu vývoje cestovního ruchu si autor vybral oblast Králického Sněžníku z důvodu atraktivity a blízkých vztahů k jeho okolí. Region autor navštěvuje každoročně ať již pracovní nebo v rámci návštěvy blízkých či přátel.

Práce je rozdělena na několik částí. V teoretické části jsou popsány základní pojmy v rámci cestovního ruchu. Dále jsou zde vymezeny jednotlivé sektory cestovního ruchu v rámci systému cestovního ruchu. V další části jsou vypsány jednotlivé faktory vývoje cestovního ruchu a jeho vlivy na cestovní ruch. Segmentace účastníků cestovního ruchu a základní pojmy spojené s nimi nalezne čtenář také v teoretické části práce. Destinace je zde popsána v rámci destinačního managementu. V neposlední řadě se čtenář může informovat o rozdílech a případných spolupracích v oblasti destinačního a podnikového managementu.

V další části je popsáno prostředí regionu Králického Sněžníku. Tato část je rozdělena na menší podkapitoly, ve kterých nalezneme geografický popis oblasti pohoří Králického Sněžníku, obce Dolní Morava, dále je zde popsán rezort Dolní Morava a jeho působení v rámci cestovního ruchu v regionu.

Poslední částí práce je samotné výzkumné šetření, které bylo realizováno formou kvalitativního výzkumu s jednotlivými respondenty a pozorováním autora. Výzkum pohlíží na vývoj cestovního ruchu na Dolní Moravě a okolí v rámci regionu z pohledu místního obyvatelstva.

1 Vymezení cestovního ruchu a pojmy

Jedno z nejvýznamnějších hospodářských odvětví je právě cestovní ruch. Přínosy cestovního ruchu se projevují především v makroekonomickém prostředí, a to například vytvářením nových pracovních míst, které pomáhají k snížení nezaměstnanosti. Z takovýchto důvodů se na pojem „cestovní ruch“ dá pohlížet, případně ho definovat, mnoha způsoby. Z mezinárodního hlediska podle Světové organizace cestovního ruchu, World Tourism Organization (dále jen UNWTO) (1995), je pojem „cestovní ruch“ označován za veškerou činnost osob spojenou s cestováním do míst mimo své trvale pobývací prostředí, kterou navštěvují po dobu kratší než jeden rok, a to vše za účelem trávení volného času, obchodu a za jinými účely (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

V případě ekonomického pohledu pojem „cestovní ruch“ definoval F. W. Ogilvie (1933) jako ekonomický jev, který vyvolává spotřebu hmotných a nehmotných statků hrazených z příjmů v místě trvalého bydliště. Cestovní ruch se dá označit jako průmysl, který poskytuje služby spojené s cestováním a turistikou. V tomto případě se cestovní ruch jako průmysl dá dále rozdělovat na různé sektory, které mezi sebou tvoří vazby (Ryglová, 2011).

Společně při vymezování pojmů spojených s cestovním ruchem docházelo také k definování pojmu účastníka cestovního ruchu. Tato definice je zejména důležitá v případě vyhodnocování ekonomických přínosů cestovního ruchu. Jedná se tedy o rozlišení osob, které jsou účastníky cestovního ruchu, a které nejsou účastníky cestovního ruchu. Se samotnou definicí cestovního ruchu podle UNWTO (1995) je tvořená definice účastníka cestovního ruchu. Jedná se tedy o osobu, která pobývá mimo své běžné prostředí maximálně po dobu do jednoho roku, přičemž motivem pro cestování není taková činnost, která by byla výdělečná. Účastníci cestovního ruchu se dají dále rozdělit podle délky pobytu v dané destinaci. Jedná se o turistu a výletníka. Turista je účastníkem cestovního ruchu, který v dané destinaci přenocuje, zatímco výletník je považován za dočasného návštěvníka. Tedy návštěvníka, který v destinaci operuje pouze jeden den a nemá v úmyslu zde přenocovat (GaREP, 2013).

1.1 Sektory a systém cestovního ruchu

Prvním sektorem jsou ubytovací služby. Tyto služby nabízejí možnost ubytování a jedná se například o zařízení jako jsou hotely, motely, penziony, chaty atd. Dalším sektorem je sektor

atrakce, do kterého patří například historická místa, národní parky, botanické zahrady, sportovní centra a podobně. Jedním z nejdůležitějších sektorů, který ovlivňuje všechny sektory, je sektor dopravy. Do tohoto sektoru spadá autobusová doprava, letecká doprava, lodní doprava a železniční doprava, ale také vlastní doprava, která může být například automobilová. V neposlední řadě se u sektoru dopravy začínají čím dál více projevovat služby půjčoven, kde je možné si v případě zájmu půjčit osobní automobil. Patří sem však i služby, jako jsou například tzv. společné jízdy. Do sektoru stravovacích služeb lze začlenit restaurace, cukrárny, bistra, kavárny a další zařízení (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

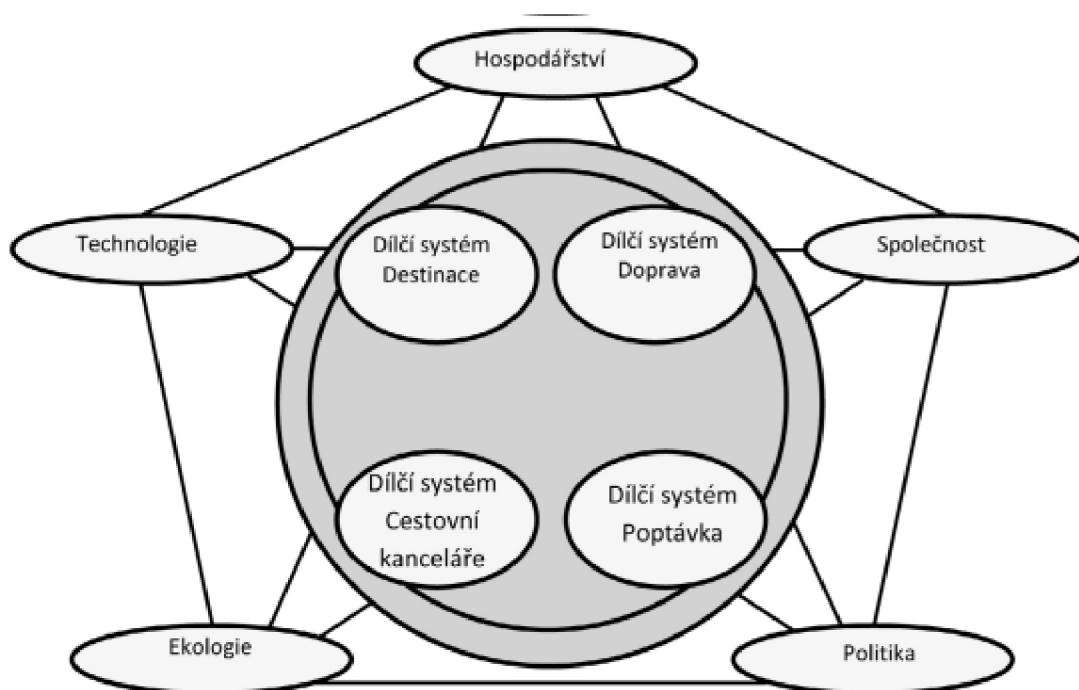
V případě sektoru zprostředkovatele se hovoří o zařízeních jako jsou cestovní kanceláře, agentury, rezervační systémy, touroperátoři atd. Cestovní kanceláře a cestovní agentury jsou dle Kotíkové a Schwarthoffové (2017) jedny ze základních provozních jednotek v cestovním ruchu. Posledním sektorem, který se projevuje v průmyslu cestovního ruchu, je sektor organizace. Do tohoto sektoru spadají národní turistické centrály, turistické asociace, regionální centra apod. (Kotíková, Schwarthoffová, 2017).

Všechny tyto sektory nesou účel uspokojování potřeb účastníka cestovního ruchu. K poznání tohoto odvětví pomáhá tzv. systém cestovního ruchu. Tento systém tvoří subjekty, tedy účastníci cestovního ruchu a objekty, tedy sektory (organizace, místa atd.). K těmto prvkům je důležité dále vzít v úvahu nadřazené faktory ovlivňující cestovní ruch. Především jde o jevy nadřazené, a to o jevy politické, jevy ekologické, jevy ekonomické, jevy sociální a v neposlední řadě o jevy technologické. (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015)

Z funkčního hlediska lze systém cestovního ruchu také rozdělit do několika odvětví. Městská střediska cestovního ruchu disponují především obchody, památkami či kulturními akcemi. Lidé zde míří za architektonickými skvosty, historickými budovami nebo sekundárně za obchodem. Dalším funkčním systémem jsou lázeňská místa. Ty jsou vybudovány primárně za léčebným účelem, jedná se tedy o místa, která poskytují přírodní léčebné zdroje. Další funkční skupinu lze definovat jako rekreační střediska. Tato střediska se zaměřují především na letní nebo zimní sporty či atrakce. Disponují širokou škálou výběru na základě kvality služeb, ať už se jedná o ubytovací nebo stravovací služby. Jako poslední skupinu, kterou lze definovat na základě funkcí jsou rekreační obce. Na jednu stranu v těchto obcích zaniká jejich původní účel, tedy hospodářské funkce a jsou převážně využívány k rekreačním účelům, vznikají zde chatové osady, penziony či jiné podnikatelské subjekty. Na stranu druhou zde vzniká prostor pro urbanizaci, která danou oblast dokáže častokrát

inovovat. Příkladem nám může být rostoucí trend vesnického cestovního ruchu. V rámci vesnického cestovního ruchu mohou turisté nahlédnout do koutů řemesel, farmaření nebo mohou například navštívit pamětihodnosti a poutní místa (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

Systém cestovního ruchu je svou povahou otevřený svému okolí. Je ovlivňován vnějším prostředím, které ho svírá. V takovémto případě lze hovořit o tzv. inpuitech, tedy o vstupech, které jsou samotnému systému nadřazené. Ty svým vlivem produkují outputy, tedy výstupy. Na základě těchto ukazatelů lze určit vliv, případně míru vlivu ostatních systémů na systém cestovního ruchu. Na takovouto základnu navázal i Bieger (2004), který tento model více zdynamizoval, viz obrázek č. 1. Bieger (2004) vymezil čtyři podsystémy, kterými jsou dílčí systémy dopravy, poptávky, destinace a cestovní kanceláře. Tyto podsystémy jsou ovlivňovány interakcemi z vnějšího prostředí a kolikrát samy tvoří své vlastní systémy. Jedná se o ekologii, politiku, technologii, hospodářství a společnost (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

Obrázek 1: Systém cestovního ruchu – Bieger (2004)

Zdroj: Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015

Jedním z nejmladších modelů systému cestovního ruchu je tzv. modulární model. Ten vymezil Freyer (2011) a tvoří ho celkově šest základních modelů. Ekonomický model se zaměřuje na ekonomiku a ekonomii, společenský na vztahy a společnost, životní prostředí na ekologii. Další tři moduly tvoří volný čas, individuální a politický modul. Freyer (2011)

ve svém modulu řeší vzájemné vztahy lidí za odlišných kulturních podmínek. Dále zkoumá vztahy mezi lidmi a institucemi, vztahy mezi samotnými institucemi, objasňuje podstaty cestování a zkoumá možnosti v politickém či jiném prostředí. Spolu s těmito jevy pracuje, sjednocuje a propojuje výše uvedené aspekty cestovního ruchu (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

Součástí systému cestovního ruchu jsou i samotní účastníci cestovního ruchu. Tito účastníci cestovního ruchu jsou v cestovním ruchu uváděni za samotné subjekty. V případě účastníků cestovního ruchu se hovoří o osobách, které cestují a využívají objekty cestovního ruchu (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

1.2 Segmentace účastníků cestovního ruchu

Typologie cestovního ruchu se zabývá zkoumáním chování účastníků v dané destinaci. Na základě průzkumu se dá samotný účastník cestovního ruchu segmentovat do jedné z mnoha kategorií. Na segmentaci těchto účastníků slouží klasifikační hlediska, do kterých patří například délka pobytu, počet účastníků, věk účastníků, způsob ubytování, doprava atd. Podle sociologa Cohena (1979) lze segmentovat účastníky cestovního ruchu na čtyři základní typy.

- Organizovaný masový turista – preferuje organizované zájezdy, hotelové rezorty, package zájezdy (většina služeb v ceně zájezdu) atd.
- Individuální masový turista – nakupuje určité služby, má rád hlavní turistické trasy, navštěvuje především známé turistické destinace.
- Turista objevitel – nepreferuje služby cestovních kanceláří, preferuje kontakt s místním obyvatelstvem, organizuje si vše sám, preferuje autenticitu prostředí a také komfort a bezpečí.
- Turista tulák – vyhýbá se průmyslu cestovního ruchu, objevuje nová prostředí, nic neplánuje, touží se začlenit do kultury místního obyvatelstva (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

Další typologii vypracoval například Smith (1995), který segmentuje účastníky cestovního ruchu na celkem sedm skupin, které se také občasně setkávají s typologií dle Cohena (1979).

- Turista objevitel – viz výše.

- Elitní turista – tento typ turisty je málo k vidění a celkově se přizpůsobuje místním podmínkám.
- Nekonvenční turista – snaží se uniknout běžným turistům, a proto není tak běžný. Jedná se například o cestovatele do chudých zemí.
- Neobvyklý turista – tento typ turisty se přizpůsobuje prostředí jen trošku, dalo by se jej také definovat jako příležitostného turistu.
- Masový turista – tento typ turisty očekává „západní trendy“, tedy trendy novodobých kvalit. Těchto turistů je veliké množství.
- Nastávající masový turista – tento masový proud turistů hledá takové standardy, na které je již zvyklý z místa kde žije, poptává tedy stejný komfort.
- Charterový turista – tento typ přímo poptává novodobé trendy. Četnost tohoto typu turisty čím dál tím více narůstá.

Součástí účastníků cestovního ruchu bývají i místní obyvatelé. Ti na danou oblast pohlíží z jiného úhlu pohledu než ostatní turisté v regionu. Jedná se především o pocity sounáležitosti, vnímají význam životního prostředí a kulturní bohatství regionu. Jejich působení v regionu je také ovlivněno několika systémy zasahující do systému cestovního ruchu (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

1.3 Spoluúčast místního obyvatelstva na cestovním ruchu

Cestovní ruch je v poslední době významnou oblastí pro národní hospodářství nejen u nás ale i v zahraničí. Působení cestovního ruchu ovlivňuje životní úroveň celého obyvatelstva, a to i obyvatel právě navštěvovaných oblastí. Jako původní obyvatel je označován jedinec, který praktikuje své jedinečné tradice a zachovává své kulturní, sociální, politické a ekonomické postoje. Jeden z dalších mnoha znaků citění je pouto k prostředí, ve kterém se daná komunita či jedinec pohybuje. Tímto znakem se myslí vztah k přírodě, kultuře, jazyku nebo víře. Z historického hlediska se původní obyvatelé označovali i jinými výrazy, které bývaly pro místní obyvatelé spíše hanlivé. Těmito výrazy byly například etnické menšiny, domorodci, janajeti, ale také například lovci, sběrači, rolníci či rybáři. Právě tyto komunity označil Brown (2004) za původní z historického hlediska způsobené kolonizací dané oblasti. Organizace spojených národů (dále jen OSN) (2006) dodala, že právě tyto skupiny se kvůli silné kolonizační vlně postupně staly menšinami (UN, 2006).

S pojmem „původní obyvatelstvo“ se spojuje i pojem „etnika“ nebo „etnická skupina“. Etnická skupina se charakterizuje svými společenskými předky. Etnikum je tedy postoj, který chrání a formuje společné pouto, spojuje osoby na základě hned několika předpokladů. Tyto předpoklady mohou být vyvolány na základě kulturních, symbolických či psychologických prvků. Původní obyvatelé jsou z etnického hlediska nositelé znalostí, kultury, společného jazyka nebo společné historie. Mají specifický vztah ke své zemi, k prostředí, ve kterém vyrůstali a k tomu, jak tuto zem využívají. Původní obyvatelé, dle OSN (2006), konají vlastní koncept rozvoje stavějící na tradičních hodnotách, vizích či potřebách a prioritách (UN, 2006).

Kvůli vývoji cestovního ruchu ve vyspělých oblastech dochází k ignorování systémů původního obyvatelstva, dochází k postrádání kulturního spojení s místem, kam turisté míří. V dnešní době je turistický průmysl přeplněný, a to různými skupinami turistů, či dobrodruhů, kteří jednají s místním obyvatelstvem různorodě. S rostoucí poptávkou rostou i náklady na rozvoj dané oblasti, staví se nové ubytovací komplexy, stravovací zařízení, případně komunikační systémy. Vzhledem k povaze jednotlivých skupin účastníků cestovního ruchu se oblasti snaží o nejvyšší komfort, zrychlení či jednoduchost. Tyto změny mají často za následek rozhořčení a konfliktní přístup, a to vše v případě, kdy se jedná o negativní následky. Tyto negativní následky mají kolikrát i vliv na odsun původního místního obyvatelstva, které je následně nahrazeno novými obyvateli. Ti se na území, ve kterém se vyvíjí cestovní ruch, stěhují hned za mnoha příležitostmi. V takovémto případě zde lidé nacházejí nová pracovní místa, podnikatelské příležitosti či jiné priority (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

1.4 Faktory rozvoje cestovního ruchu

Rozvoj cestovního ruchu při jeho formování ovlivňuje hned několik činitelů. Těmito činiteli se například myslí: poloha, dostupnost, charakter krajiny, počet a věk obyvatelstva, politické, majetkové, ale i psychologické podněty. Prostorové uspořádání cestovního ruchu je ovlivněno celkem třemi faktory. Tyto faktory jsou selektivní, realizační a lokalizační (ZCU, 2001).

Selektivní faktory spojené s rozvojem cestovního ruchu se zabírají objemovými parametry účasti obyvatelstva na daném cestovním ruchu. Dále pak selektivní faktory lze rozčlenit na demografické, urbanizační, ekonomické a v neposlední řadě na politické faktory. Demografické faktory vytýkají strukturu a rekreační nároky obyvatelstva. Působí také na

výši intenzity obyvatelstva zapojeného do cestovního ruchu. Při urbanizačních faktorech lze poukazovat na rozdílnost nároků obyvatelstva z měst nebo vesnic. Příkladem občanů, kteří žijí ve městě, nám může být druhé bydlení, zahrádka apod. Ekonomické faktory jsou pro většinu obyvatelstva klíčové. Na základě prvků tohoto faktoru lze vymezit životní úroveň a velikost volného času. Dále se do ekonomických faktorů řadí vyspělost ekonomiky, stabilní měnovou situaci, vyspělost infrastruktury (bankomaty, banky), disponibilní příjem obyvatel, vybavenost předměty dlouhodobé spotřeby a globalizace. V případě politických faktorů se jedná o parametry vnitropolitické situace, jde tedy o stabilitu dané země, války atd. Do politických faktorů také spadá samotná legislativa, pod kterou patří hraniční kontroly, vízová povinnost, společná měna nebo také jednotlivé nařízení upravující účinnost cestovního ruchu (Pourová, 2010).

Do realizačních předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu lze začlenit dopravní předpoklady a technickou základnu. Realizační předpoklady umožňují a realizují rekreaci v dané oblasti. Dopravní předpoklady představují prvek cestování, zatímco technickou základnou se myslí zařízení sloužící pro rekreaci, např. ubytovací služby, stravovací služby, zábavná a sportovní zařízení atd. (ZCU, 2013).

Lokalizační faktory se člení na dva druhy – přírodní a kulturně-historické. Slouží pro výpočty dané oblasti z hlediska charakteru destinace, přírodních předpokladů, ale také z hlediska společenských nebo jiných aktivit. Mezi přírodní předpoklady lze zařadit klima dané oblasti, hydrologické poměry, reliéf, faunu a flóru. Kulturně-historické faktory jsou takové, které vznikly za působení člověka a jsou jimi například kulturní akce, památky a kulturní zařízení (ZCU, 2013).

Do faktorů rozvoje cestovního ruchu se člení také mezinárodní cestovní ruch. V případě že se turista rozhodne navštívit danou oblast mimo jeho rodnou zemi, je nazýván jako „turista mezinárodního cestovního ruchu“. Cizinec si místo, které by chtěl v budoucnu navštívit, vybírá na základě hned několika faktorů, které zvažuje. Těmito faktory jsou nejen faktory demografické, ekonomické a politické, ale také ekologické nebo technologické (ZCU, 2013).

Ekologické faktory ovlivňují především samotnou destinaci, a to i místní obyvatelstvo. S nárůstem počtu návštěvníků roste i více znečištění. Proto se do ekologických faktorů řadí udržitelný rozvoj a klimatické změny. Jako vedlejší prvek ekologických faktorů je i rozvoj

dopravy, tedy zátěž způsobená nárůstem dopravních prostředků v dané oblasti (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

Technologické faktory jsou chápány spíše jako sekundární faktory, díky kterým se turista rozhoduje o návštěvě dané oblasti. Do technologických faktorů spadají například rezervační, komunikační a informační technologie, rezervační systémy a ostatní multimédia. Dále lze zařadit do faktorů cestovního ruchu rozvoj dopravy, včetně infrastruktury silnic, dálnic, kolejové dopravy a letecké dopravy. Jednou z dalších složek spadajících do technologických faktorů jsou technologie ve stravování. V takovémto případě nejde jenom o samotné vybavení gastronomického prostředí, ale i o samotný produkt. V neposlední řadě do těchto faktorů lze členit samotný dopravní prostředek, a to pouze v takovém případě, že se jedná o samotný motiv cestovního ruchu (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

1.5 Destinační management v České republice

Destinační management neboli organizaci cestovního ruchu lze definovat různými způsoby. Bratl a Schmidt (1998) ho vymezili jako strategii pro vyspělé regiony, které koncentrují svoje síly pro účely společného rozvoje a následnou kooperaci organizace a aktivního prodeje svých produktů. Na druhou stranu Axellsson (2009) a další autoři o takovéto strategii hovoří jako o dobrovolné spolupráci na sobě vzájemně působících sektorů cestovního ruchu v destinaci, a to vše za účelem maximalizace společného marketingového programu (Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015).

Celkový vývoj destinačního managementu na území dnešní České republiky prošel několika fázemi. V polovině 20. století se formovala reklamní sdružení v regionech, lidé navštěvovali region sami, nejčastěji z důvodu doporučení od příbuzných osob. Postupem času se začaly tvořit spolky, ať už regionální či lokální. Za jejich vytvoření stála nejen myšlenka společné reklamy a propagace, ale také organizace informačních center doprovázená o ostatní služby. Devadesátá léta jsou význačná pro zakládání a rozvíjení destinačního managementu. Celková struktura trhu v regionech se formuje včetně konkurenceschopných jednotek a partnerů, kteří spolu kooperují, a tím vytváří odbytové systémy s přímým prodejem. Na počátku devadesátých let se cestovní ruch zařadil do správy Ministerstva hospodářství. V roce 1996 bylo zřízeno Ministerstvo pro místní rozvoj. Jedná se o centrální orgán, který působí v oblasti koncepčního rozvoje a podpory cestovního ruchu. Působením zabezpečuje informační metodiku městům, obcím, krajům a jejich sdružením. V roce 1993 vznikla

Centrála cestovního ruchu (CzechTourism) sloužící jako propagační prostředek cestovního ruchu. Jedná se tedy o marketingovou organizaci, která se zabývá tvorbou propagačních materiálů, zaměřuje se na příjezdový cestovní ruch a následně koordinuje propagaci. Dále organizuje Czech Republic Travel Trade Day, což je platforma pro jednání organizací cestovního ruchu v oblasti příjezdového cestovního ruchu, a to vše prostřednictvím B2B trhu. CzechTourism spolupracuje také s odbornými školami, kde prezentují svoje působení studentům a realizuje projekty, díky kterým vyhledávají nadané a pracovité studenty pro cestovní ruch. Takovýmto projektem bývají například soutěže o nejlepší práce v cestovním ruchu (Holešinská, 2016).

Co se týče regionálního a lokálního řízení cestovního ruchu, působí zde zodpovědná města, kraje a obce. Tyto jednotky mají své vlastní kompetence, např. kraje schvalují koncepcce rozvoje cestovního ruchu na území daného kraje. Po schválení koncepce jej realizují a následně kontrolují plnění. Dané koncepce jsou financovány granty vytvořenými krajem, bývají vytvořeny zpravidla z rozpočtu kraje nebo z účelových fondů. Jedná se například o programy zahrnující kulturní akce, budování turistické infrastruktury nebo se využívají na tvorbu propagačních prostředků (MMR, 2020).

Obce a města se zabírají budováním a rozvojem turistické infrastruktury na svých územích. Příkladem jsou informační centra nebo jednotlivá turistická značení, mapy atd. Tyto činnosti jsou financovány nejen z prostředků obce, ale také z možných grantů a dotací. V zohlednění je také možnost financování cestovního ruchu z fondů, které zaštituje Evropská unie (MMR, 2020).

V rámci destinačního managementu se hovoří také o pojmu destinace. Destinace je z pohledu cestovního ruchu místo, kde se nachází územní celky, organizace zapojené do cestovního ruchu a další instituce. Jedná se tedy o cílovou oblast, ve které je významná nabídka zájmů spotřebitele. Dá se také říci, že destinace cestovního ruchu je chápána jako produkt cestovního ruchu v rámci systému složeného z organizací poskytujících služby cestovního ruchu (stravovací služby, ubytovací, dopravní atd.) (Thema Consulting s. r. o., 2007).

Jednou z možností, podle kterých lze definovat pojem destinace je podle Morrisona (2013). Dle Morrisona (2013) to je místo, kde lidé mohou snadno přenocovat v hotelu či jiném ubytovacím komplexu, nebo kde se nachází i ostatní sektory, které uspokojí potřeby turistů jako například restaurace. Dále pohlíží na destinaci jako na zkoordinovanou organizační

strukturu, která svým systémem funguje a disponuje propagací sebe sama pro případné návštěvníky. Celkový destinační mix nám následně tvoří pojem destinace (Marrison, 2013).

1.6 Rozdíl mezi destinačním managementem a podnikovým managementem

Destinační management by měl cílit a svým jednáním přispět k rozvoji určité destinace. Takovéto jednotky vytvářejí spolupráce i přes možné konkurenční postavení v rámci destinace. Dané činy managementu značně narušují řízení cestovního ruchu. Společně s destinačním managementem provází především individuální cíle podniku, a to docílení co nejvyššího zisku. Tato politika v rámci podnikového managementu bývá při rozhodování na regionální úrovni prioritní. Zpravidla platí, že v rámci spolupráce v destinačním managementu je toto řízení účinné pouze za předpokladu nižšího počtu subjektů. Vzhledem k nadměrnému počtu subjektů v různých regionech v rámci cestovního ruchu, se tvoří organizace a turistické společnosti, které zastupují subjekty veřejného i soukromého sektoru a podílejí se na rozhodování společně. Společnosti musí brát zřetel na spolupráci s vysokou mírou důvěry mezi jednotlivými subjekty (Vaníček, 2018).

V případě že subjekty příliš nekomunikují, dochází také k segmentaci trhů. Tyto trhy napomáhají podnikatelům k nalezení zákazníků pro jejich produkt. V případě přímého kontaktu se podnikatelem se podnikatelé učí k takovým hodnotám, který po nich jejich zákazník požaduje. Takováto segmentace napomáhá k poznání ostatních konkurenčních jednotek v regionu i mimo něj. Cílem obchodníků v rámci cestovního ruchu je systematicky komunikovat s cílovým trhem (Radisic, 2010).

2 Region Kralického Sněžníku a Dolní Moravy

Dolní Morava se rozkládá na území Pardubického kraje, konkrétně v okrese Ústí nad Orlicí. Dolní Morava v posledních letech zažívá velký nárůst počtu návštěvníků místního turistického ruchu, a to z důvodu nejen přírodních památek, ale také kvůli rozšiřování sportovních a jiných zařízení určených pro zábavu či rekreaci návštěvníků. Důležitou součástí obce Dolní Morava je její okolní prostředí, a to konkrétně Národní přírodní rezervace Kralický Sněžník. Jak již název napovídá, obcí Dolní Morava protéká řeka Morava (Šeflová, 2020).

Pardubický kraj má pod svojí správou pět turistických oblastí, viz obrázek č. 2. Tyto oblasti až na jeden jsou certifikovanou turistickou oblastí. Region Kralického Sněžníku je právě tou

oblastí, která není certifikována. Dle Horákové (2020) z Destinační společnosti Východních Čech je region Kralický Sněžník jedním z „předních hráčů“ Východních Čech. Problémem certifikace je samotná rozloha a počet obcí v regionu. V případě Kralického Sněžníku Horáková (2020) podotkla, že situace není úplně ideální, i přes ostatní dobré parametry regionu. Horáková (2020) dodává, že region disponuje velmi rozvinutou turistickou infrastrukturou, velkým rozvojovým potenciálem a dlouhou historií destinačního managementu.

Obrázek 2: Mapa turistických oblastí Pardubického kraje

Zdroj: CELYOTURISMU.cz, 2020

2.1 Geografická poloha regionu Kralického Sněžníku

Region se nachází na území masivu zvaném jako Kralický Sněžník. Jeho dominantou je třetí nejvyšší hora v České republice „Kralický Sněžník“ s nadmořskou výškou 1423 m. n. m. a řeka Morava, která na vrcholu Kralického Sněžníku pramení. Samotná obec Dolní Morava se nachází v údolí masivu Kralického Sněžníku. Ze západní a severní strany regionu se táhne česko-polská hranice, kterou tvoří především reliéfně nejvyšší body vrcholů zdejších hor. Vzhledem k faktu, že region je součástí pohraničí, spadá jeho větší část pod vlastnictví Polska. Z východní strany pohoří Kralického Sněžníku obklopuje pohoří Jeseníku s nejvyšším vrcholem Pradědem a ze strany západní pohoří Orlických hor s nejvyšším vrcholem Velkou Deštnou (Šeflová, 2020).

2.2 Pohoří Kralický Sněžník

Pohoří Kralického Sněžníku spadá pod takzvanou Jesenickou oblast, pod kterou také patří např. Rychlebské hory, Hanušovická vrchovina a další geomorfologické celky. Jelikož pohoří spadá pod Staroměstskou kotlinu, odděluje se od Hrubého Jeseníku a tím nese titul třetího nejvyššího pohoří na území České republiky, viz obrázek č. 3. Dominantou Kralického Sněžníku je stejnojmenná hora Kralický Sněžník, která dosahuje nadmořské výšky 1423 m n. m. Zajímavostí je tvar samotného údolí, které má podobu písmene „U“ i přesto, že zde teče řeka Morava. Takováto údolí vznikají na místech, kde bývaly, nebo stále jsou ledovce. Z tohoto a mnoha dalších skalních útvarů se dá usuzovat, že se zde v minulosti ledovec nacházel (Sněžník.cz, 2020).

Obrázek 3: Panorama pohoří Kralického Sněžníku

Zdroj: Sněžník.cz, 2020

Po geologické stránce se zde nachází především metamorfované horniny. Ty vznikly přeměnou z vícero druhů hornin. Konkrétně se jedná o horniny ruly a svoru. V zanedbatelném množství na území Kralického pohoří se nacházejí také formy vápence, kvarcity, dolomity a další typy hornin. Vzhledem k faktu, že se zde v minulosti nacházel ledovec, vznikly zde takové formy přírody jako jsou periglaciální jevy nebo kamenná moře či mrazové sruby. V polovině 20. století se zde prováděl průzkum, zda se na území nenachází uran, avšak žádné uranové stopy se zde nepotvrdily (Sněžník.cz, 2020).

Vrchol Kralický Sněžník, viz obrázek č. 4, je vzdálený cca deset kilometrů od obce Dolní Morava a tvoří severní hranici regionu mezi Českem a Polskem. Současně se jedná o čtvrtý

nejvyšší polský vrchol. Název „Kralický Sněžník“ vznikl z povahy prostředí. Samotný vrchol hory mívá dlouho po zimním období zasněžený vrcholek. Nedaleko pod vrcholem pramení řeka Morava, která svým tokem odděluje západní a východní hřbet pohoří a také tvoří krátkou hranici mezi Čechy a Moravou. Místo pramene Moravy je vyzděno a pravidelně upravováno. V minulosti na polské straně Kralického Sněžníku stála kamenná rozhledna. Ta byla postavena na konci 19. století. Zanedlouho od postavení rozhledny přibyla nedaleko od ní další stavba, přesněji Lichtenštejnova chata, která společně s rozhlednou byla zničena v 70. letech 20. století. Jediné co se z těchto dvou staveb dochovalo, jsou základy chaty a ruiny rozhledny. Aktuálně se na vrcholku Kralického Sněžníku začíná stavět nová rozhledna, která má stát na místě té staré. Na rozhledně se začalo pracovat již v létě roku 2020. Stavba rozhledny by měla být dokončena v září roku 2021. Další dominantou je soška slůněte, kterou v minulosti navrhla Amei Hallegerová k desátému výročí skupiny Jescher. Tato soška se nachází kousek pod vrcholem Kralického Sněžníku a svojí podobu věnuje symbolu právě stejnojmennému pohoří (Sněžník.cz, 2020).

Obrázek 4: Vrchol Kralického Sněžníku

Zdroj: Sněžník.cz, 2020

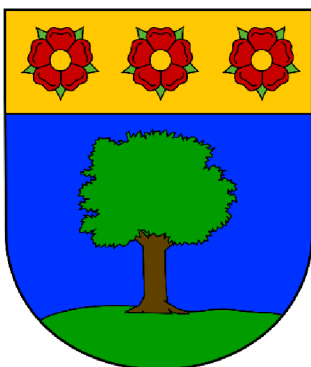
Vrcholy Kralického Sněžníku tvoří nad deset vrcholů, které dosahují výšky přes tisíc metrů nad mořem. Za zmínku kromě Kralického Sněžníku, který je největším lákadlem návštěvníků, stojí například i hora Malý Sněžník. Nejen, že tvoří součást česko-polské hranice, ale také je druhým nejvyšším bodem těchto hor. Dosahuje nadmořské výšky 1327 m. n. m. Dalším sousedním vrcholem je Klepáč. Na Klepáči se nachází dřevěná rozhledna, která láká svým výhledem na polskou stranu Orlických hor a na celkový pohled do Polska. Za zmínku taktéž stojí hora Slamník, která je, dá se říci, nejvíce navštěvovaným místem v regionu. Jedná se totiž o horu, na které se nachází lyžařský vlek, Stezka v oblacích a Mamutí horská dráha (Sněžník.cz, 2020).

Z hlediska hydrologie je pohoří Kralického Sněžníku významné pro celé Evropské povodí. Je to z důvodu vodního uzlu. Jedná se o místo, kde pramení řeky tzv. do třech moří, a to konkrétně do Severního, Baltského a Černého moře. Do povodí Moravy, která teče do Černého moře, patří také potok Kopřivák, Hluboký potok a další již nepojmenované přítoky. Kromě těchto pravostranných přítoků řeky Moravy jej tvoří i vodopád Na Strašidlech, který měří 18 metrů. Z levostranných přítoků řeky Moravy lze jmenovat Kamenitý potok, Mlýnský potok a Poniklec. Do pohoří Baltského patří především za zmínění řeka Kladská Nisa, která pramení na Polské straně Kralického Sněžníku, a to konkrétně na hoře Klepáč. Na též hoře se nachází pramen Severního úmoří, konkrétně pramen Lipkovského potoka vlévající se do Tiché Orlice (Sněžník.cz, 2020).

Území pohoří Kralického Sněžníku je již od roku 1990, součástí Národní přírodní rezervace Kralický sněžník. Rozkládá se celkově na ploše 1694,67 hektarů a leží v nadmořské výšce nad 820 m. n. m. Samotná rezervace disponuje ochranným pásmem o rozloze 1371,24 hektarů. Úkolem rezervace je ochrana přírodních a k ní blízkých společenstev vázaných na geologický podklad a reliéf masivu Kralického Sněžníku. Na území rezervace se například nachází původní lesní porost, subalpínská společenstva vrcholových holí, vrchoviště a rašeliniště (Sněžník.cz, 2020).

2.3 Obec Dolní Morava

Obec Dolní Morava, viz obrázek č. 5, se nachází v údolí pohoří Kralického Sněžníku v nadmořské výšce 615 m. n. m. Rozkládá se na území 37 kilometrů čtverečných a dle dat statistického úřadu zde žije 385 obyvatel. Díky variabilnímu využití je obec velice turisticky atraktivní místo pro cestovní ruch. Nachází se zde mnoho atraktivit, které již od pohledu lákají k návštěvě, a to po celou dobu roku. Součástí obce je Rezort Dolní Morava, který provozuje několik chat, restaurací, lyžařských středisek, hotel Vista a jiné atraktivní zařízení (Obecdolnimorava.cz, 2021).

Obrázek 5: Znak Dolní Moravy

Zdroj: ObecDolnimorava.cz, 2021

2.3.1 Historie obce

Osídlení úpatí masivu Kralického Sněžníku sahá až do 14. století. V této době pozdější císař Karel IV. prováděl průzkum za účelem těžby nerostných surovin, přesněji za účelem získání drahých kovů. Vůbec první písemná zmínka o tehdejší vsi Morava pochází z roku 1577. Další zmínku o obci zachycuje mapa z roku 1720, na které je zachyceno rozdělení obce na dvě oblasti, a to na Horní a Dolní Moravu. Samotnou dominantou obce je empírový kostel sv. Aloise, který byl postaven na počátku 19. století. O rok později od postavení kostela vznikla v roce 1802 místní fara. Fara donedávna sloužila jako ubytovací jednotka pro zaměstnance místního Rezortu Dolní Morava, avšak v dnešní době je budova zrekonstruována a nabízí ubytovací kapacitu pro návštěvníky Dolní Moravy. Za zmínku taktéž stojí období před druhou světovou válkou, kdy na území obce vznikla pohraniční opevnění. Jednalo se konkrétně o Kralickou pevnostní oblast, která tvořila jeden z nejsilnějších opevněných úseků tehdejšího území Československa. Dolní Morava se rozkládá na území tehdejších Sudet a pobývalo zde především německé obyvatelstvo. To bylo po konci druhé světové války násilně odsunuto z tohoto území (Kralickysenznik.net, 2019).

2.3.2 SNĚŽNÍKPASS a jeho využití

SNĚŽNÍKPASS je elektronická karta a zároveň projekt destinační společnosti Turistické oblasti Kralický Sněžník. Spadá pod něj Dolní Morava, Králíky, město Staré Město, městyse Mladkov, Červená voda, a obec Lichkov. Jedná se o společnou politiku výběru pobytového poplatku od návštěvníků a na tomto základě poskytnutí slev v rámci cestovního ruchu. Host má nárok na tento PASS v případě, že vyplní povinné údaje pro přihlášení. Po vyplnění informací host dostává elektronickou kartu v podobě QR kódu, který si lze i nahrát do mobilního telefonu. S tímto kódem se následně prezentuje u partnerů, kteří jsou zapojeni do

stejného programu a předložením si nárokuje slevu či jinou službu (Obecdolnimorava.cz, 2021).

V SNĚŽNÍKPASSU jsou zakomponovány např.: přeprava skibusem zdarma, slevy v Rezortu na Dolní Moravě, 10% sleva v areálu Větrný Vrch na skipas a na půjčovnu lyžařského vybavení, dále na lyžařskou školu Větrný Vrch, dále se pak jedná o slevy v partnerských městech, jako je například sleva 20 Kč ve vojenském muzeu Králíky, či sleva na Taxi Králíky a další (Obecdolnimorava.cz, 2021).

2.3.3 Ubytovací jednotky na Dolní Moravě

V obci Dolní Morava se dle statistického úřadu nachází 19 ubytovacích kapacit, které disponují až 1800 lůžky. V roce 2020 oblast navštívilo přes 40 tisíc návštěvníků, kteří zde i přenocovali. Nachází se zde ubytování, které spadá pod rezort a také ubytování od místního obyvatelstva. Mimorezortní ubytovací střediska jsou jak hotelového typu, tak chatového a některé se označují i jako penziony. Z dolnomoravských hotelů stojí za zmínku hotel Sport DM, který se nachází v blízkosti sjezdovky Větrný Vrch. Disponují zde konferenčními prostory, restaurací a také poskytují další služby. Dále se jedná o hotel Sněžník a hotel Morava (Obecdolnimorava.cz, 2021).

Penziony jsou na území Dolní Moravy nejvíce početnou ubytovací jednotkou. Nabízejí klasické ubytovací služby s restauracemi, či jinou formou stravování. Jedná se například o penzion Na Rozcestí, penzion Krčma nebo penzion Jiřinka. Nejdominantnější z těchto penzionů je penzion Jiřinka, který je druhým nejnavštěvovanějším areálem pro návštěvníky Dolní Moravy. Je zde vytvořeno zázemí pro dospělé i děti a naleznete tu například wellness, dětské hřiště, živá zvířata a další vyžití (Šeflová, 2020).

Další formou ubytování v obci je prostřednictvím kempů. Dolní Morava disponuje dvěma místy pro tento typ přespávání. První kemp se nachází v blízkosti sportovního areálu a je určený především pro účastníky cestovního ruchu se stany. Druhým kempem, který je blíže k rezortu, je kemp určený pro karavany a obytné automobily. Zde například kromě sociálních zařízení lze najít i elektrické přípojky (Šeflová, 2020).

Na základě získaných dat statistického úřadu je Dolní Morava čím dál tím více navštěvovaným místem. Tato návštěvnost je zmapována ze získaných dat z ubytovacích zařízení v dané obci. V porovnání s ostatními obcemi je Dolní Morava nejvýznamnějším místem regionu, které lidé navštěvují. Návštěvnost ubytovacích kapacit se zde pohybuje na

velmi vysokých číslech. V minulých letech měla návštěvnost Dolní Moravy rostoucí průběh. Za zmínku stojí fakt, že se na Dolní Moravě v roce 2014 ubytovalo okolo 35 tisíc návštěvníků. V roce 2015 to už bylo o deset tisíc návštěvníků více a to přes 45 tisíc ubytovaných návštěvníků. Dalším razantním skokem pro region byl rok 2016, kde návštěvnost vzrostla o dalších deset tisíc návštěvníků za rok a to na hodnotu přes 55 tisíc ubytovaných návštěvníků za rok. Po dobu dalších 3 let tato hodnota dosahovala přibližně stejného počtu. V roce 2019 vzrostla hodnota o dalších tisíc návštěvníků za rok, tedy na hodnotu okolo 57 tisíc návštěvníků za rok. Dalším rokem návštěvnost regionu klesla z důvodu vládních opatření způsobených covidem-19. Tyto opatření měly za následek úpadek návštěvnosti. V roce 2020 navštívilo oblast okolo 41 tisíc návštěvníků. V roce 2021 se diskutuje o větším propadu, než byl v roce 2020. Když se vezme v potaz působení rezortu na Dolní Moravě, který v regionu působí již okolo 10 let, lze tyto hodnoty porovnávat i s hodnotami před vybudováním samotného rezortu. Hodnoty v roce 2010 se pohybovali na číslech menších než 10 tisíc návštěvníků za rok, které v oblasti strávili alespoň jednu noc. (CZSO.cz, 2021)

2.3.4 Stravovací zařízení

Na území Dolní Moravy se taktéž nachází několik restaurací, hospod a barů. Restaurace Krčma je jednou z původních restaurací, která působila ještě před založením rezortu. Dříve se zde dělala pizza a další speciality včetně zabíjačkových hodů. Dalšími podniky zaměřené na stravování je například hospoda Na Rozcestí, který působí i jako ubytovací jednotka. Dále se v obci nachází obchod, který disponuje základními surovinami. Poslední nedílnou součástí Dolní Moravy jsou také bary. Jedná se tu například o bar U Vendy, nebo bar U Pelikána (Šeflová, 2020).

2.3.5 Doprava v obci

Doprava je jednou ze složek, které jsou na Dolní Moravě nejvíce zatížené. Zpravidla při teplých letních dnech se tvoří kolony dlouhé až několik set metrů. Parkovací místa jsou v dopoledních hodinách zaplněna a ostatní automobily začínají parkovat buď ve stráni, nebo podél hlavní příjezdové cesty. Tato problematika nejvíce ovlivňuje samotnou Dolní Moravu, avšak obec se již proti tomuto snaží bojovat. Samotné město nedisponuje žádnými parkovacími místy, ale samotný rezort má pod správou osm parkovacích ploch určených pro návštěvníky Dolní Moravy (Šeflová, 2020).

Zájemci mířící na Dolní Moravu nemusí zvolit pouze dopravu automobilem. Každodenně sem jezdí autobusové linky v pravidelných intervalech. Ty na území obce mají šest zastávek. V zimním období se na území obce dá také cestovat pomocí ski busů. Podél silnice je také vybudovaný rozšiřovací pruh pro cyklisty. Ti si mohou vybrat cestu po cyklostezkách nebo po hlavním tahu do obce (Obecdolnimorava.cz, 2021).

2.4 Rezort Dolní Morava

O rezortu na Dolní Moravě, viz obrázek č. 6, je každoročně slyšet čím dál více. Rezort má k dispozici celkově šest ubytovacích zařízení, a to konkrétně pět zařízení typu chaty (Slon, Terežka, Marcelka, Slaměnka, U Aloise) a jeden hotel (Wellness hotel Vista****). Co se týče kapacit pro ubytování, rezort nabízí prostory s 545 lůžky pro ubytování osob. Rezort svým prostředím působí jako sportovní rezort, ale jeho strategií je primárně cílit na rodiny s dětmi. Jak napovídá jeho slogan, „Dolní Morava, hory plné zážitků.“, o zážitky zde není nouze. Každoročně se rezort snaží přinést něco nového. Například v roce 2019 zde byla vybudována Mamutí horská dráha, která je druhá nejdelší v Evropě a v roce 2020 byly vybudovány trailové dráhy (Dolnimorava.cz, 2020).

Obrázek 6: Mapa rezortu na Dolní Moravě

Zdroje: Dolnimorava.cz, 2020

Rezort na Dolní Moravě se rozkládá na území východní strany údolí pod Kralickým Sněžníkem. Kromě ubytovacích zařízení provozuje také stravovací zařízení, která lze najít na každé z výše uvedených chat, kromě chaty U Aloise, kde jsou ubytovací prostory vybaveny kuchyní. Na chatě Tereze se dokonce nachází pizzerie. V roce 2019 přibyla v prostorách pod Stezkou v oblacích další chata, a to chata Skalka, která nabízí stravovací služby. Jedná se o unikátní budovu, která disponuje posuvnou střechou a je využitelná především v letním období. Při pěkném počasí se střecha odsune a tím vznikne venkovní terasa, na druhou stranu při špatném počasí je celý komplex zastřešen. Pro večerní život rezort provozuje i noční bar nacházející se u chaty U Slona a je známý jako Pivní bar Kulaták (Dolnimorava.cz, 2020).

Další službou, kterou rezort provozuje, je služba týkající se informačního střediska. Informační centrum sídlí v dolních prostorách chaty Marcelky. V letním i zimním období toto místo nejen poskytuje informační služby, ale také prodej suvenýrů, půjčovnu motokár, koloběžek, kol, lyží a doprovodné vybavení k jejich provozu (helmy, chrániče, hůlky a další vybavení) (Dolnimorava.cz, 2020).

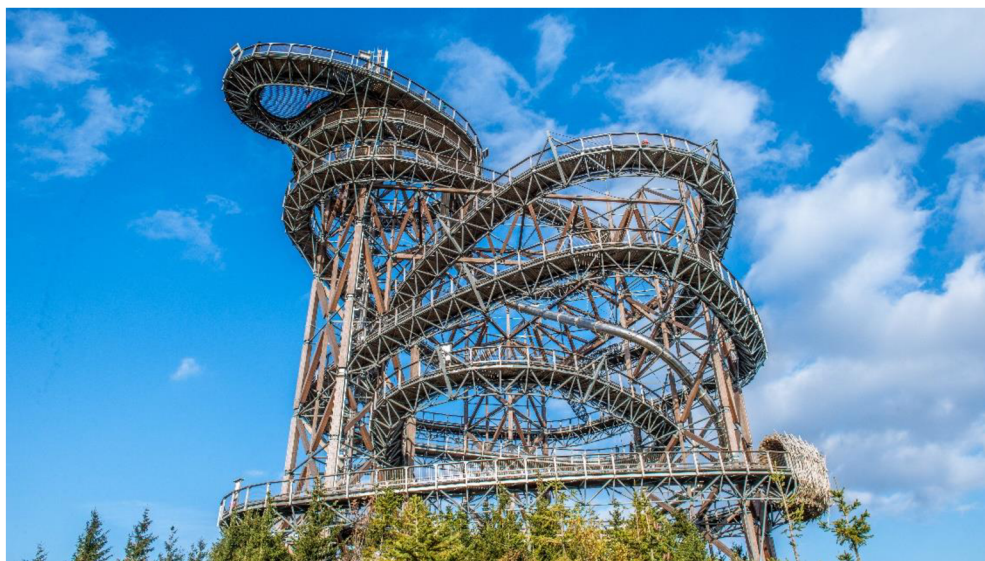
V rezortu se rovněž nachází adrenalinový park a další tři naučné parky určené pro děti. Jedná se o Pískový svět, Mamutíkův vodní park, a Lesní park. V minulosti byl adrenalinový park a Mamutíkův vodní park jiný, než jaký je dnes. Vzhledem k vichřici, která se přehnala prostory adrenalinového parku a Mamutíkova vodního parku, musely být obě dvě atrakce znovu postaveny. Vichřice polámala stromy, které byly odklizeny a na místě kde stál původní adrenalinový park, byl postaven výše zmíněný Pískový svět (Dolnimorava.cz, 2020).

Hlavní ubytovací kapacitou v rezortu je hotel Vista. Ten nejen poskytuje svoje ubytovací zařízení s 309 lůžky včetně přistýlek, ale také stravovací služby pro ubytované osoby i veřejnost. Hotel má celkově sedm pater kde se nachází pokoje, knihovnička, recepce, bar, lobby bar, dvě restaurace, dvě dráhy pro bowling, gameroom, dva biliáry, pět kongresových sálů, animační dětský koutek, tělocvična, posilovna a wellness zařízení. Kromě těchto prostorů se před hotelem nachází dva tenisové kurty. Hotel je známý pro své animační programy, které lákají především rodiny s dětmi. Animační programy jsou každodenní a zabírají širokou škálu činností, které probíhají po celý den. Animace provozují naučné stezky, pohybové hry, vyrábění a další aktivity, které jsou oblíbenou náplní dětských her. Součástí animací je také maskot Mamutík, který každé ráno s dětmi cvičí na rozcvičce (Dolnimorava.cz, 2020).

2.5 Převažující činnosti v obci a rezortu

Prostředí, které se nachází na celém území regionu, už svojí povahou láká k rekreaci. Na území regionu se nachází široká škála činností, které lze v jakémkoliv ročním období provozovat. Jsou to například zimní a letní sporty, turistika, relaxační služby, adrenalinové zážitky, kulturní akce všeho druhu, historické památky a další (Obecdolnimorava.cz, 2021).

Největším, již od pohledu, lákadlem, který přitáhne kdejakého turistu, je Stezka v oblacích, viz obrázek č. 7. Je to architektonický skvost, jež byl vybudován na svahu hory Slamník a spadá pod správu Rezortu na Dolní Moravě. Samotná Stezka v oblacích je vysoká 55 metrů a na svém vrcholu má unikátní atrakci, kterou je síť pod nohama ve tvaru kapky. Je v provozu celoročně od konce roku 2015 a její délka dosahuje až 710 metrů. Její plus také tvoří bezbariérový přístup, který je již od vrchní stanice lanovky veden pomocí dřevěného chodníčku. Po celé trase stezky v oblacích může návštěvník pozorovat nejen krajinu kolem samotné stezky, ale také naučné tabule, fotografie a další informace spojené s počátkem budování stezky, o historii regionu, o přírodních úkazech a dalších informacích. Pro odvážlivce stezka nabízí sto metrů dlouhou skluzavku, která vede od vrchní části stezky až do posledního patra. Na stezce se také provozují různé kulturní akce. Koná se zde Cirkus v oblacích, Hvězdná noc a další programy. Jednou za čas se na vrcholku stezky konají i svatební ceremoniály. Na vrchol samotné stezky se můžete vydat pomocí lanovky nebo po turistických cestách (Dolnimorava.cz, 2020).

Obrázek 7: Stezka v oblacích

Zdroj: Marketingové oddělení rezortu Dolní Morava

Lanovka Sněžník, která vede k chatě Slaměnka, je vůbec ta nejdelší na Dolní Moravě. Je v provozu celoročně a má převýšení 374 metrů. V letním období poskytuje dopravu turistům mířící na Stezku v oblacích, na chatu Slaměnku nebo na nově postavenou Mamutí horskou dráhu. V zimním období, společně s dalšími pěti vleky a jednou další lanovkou zvanou U Slona, nabízí přepravu především lyžařům, běžkařům nebo turistům. Lyžaři si zde přijdou na své, na 10,4 sjízdnych kilometrech sjezdovek, které jsou na sebe vzájemně napojeny. Lyžařské centrum také disponuje jednou s nejprudších lyžařských tras u nás, a bývá často navštěvováno i národní reprezentací České republiky v lyžování. Jsou zde také nabízeny doprovodné služby včetně půjčovny lyží, snowboardů a ostatního vybavení. Dále rezort provozuje i dětskou školku lyžování. Na protější straně masivu Kralického Sněžníku lze najít ještě jeden areál určený pro lyžaře, kterým je areál Větrný vrch. Ten je však v porovnání s předešlým areálem menší a spíše pro nenáročné lyžaře. Nachází se zde pouze dva vleky a dvě sjezdovky typu pro nenáročné (Dolnimorava.cz, 2020).

Kromě klasického lyžování prostředí Kralického Sněžníku nabízí i trasy pro běžecké lyžování. Pro milovníky běžeckého lyžování jsou zde upravovány 3 běžecké trasy o celkové délce 38 km. Trasy spravuje obec Dolní Morava (Obecdolnimorava.cz, 2021).

V letním období běžecké trasy střídají trasy pro cyklistiku. Turistů mířících na Dolní Moravu, právě za cyklistikou každoročně, přibývá. Z tohoto důvodu rezort v roce 2020 představil nové trailové dráhy, a to přesněji tři. První, ta nejlehčí, nese název Selský trail. Dráha je určena pro všechny dovednostní stupně sjezdové cyklistiky a svoji povahou je vhodná i pro rodiny s dětmi. Dalším, už složitějším trailem, je Lesní trail. Lesní trail není kompletně zprovozněn, avšak jeho vrchní část již je sjízdná. Poslední, nejtěžší z těchto tří trailů, je Mamutí trail. Stejně jako Lesní trail je tento trail otevřený pouze ve vrchní části a navazuje na Selský trail. Dopravu pod vrcholek Slamníku obstarává lanovka, která je v letním období uzpůsobena i na převoz kol. Na trail je možné dorazit i po individuálním výšlapu po cyklostezce (Dolnimorava.cz, 2020).

Jedním z dalších lákadel na Dolní Moravě je Mamutí horská dráha, viz obrázek č. 8. Tato dráha je pro svou délku a reliéf unikátní sama od sebe. Jedná se totiž o druhou nejdelší bobovou dráhu v Evropě měřící přes tři kilometry. Dopravu do horní stanice zajišťuje opět lanovka na Slamník, ale také samotná bobová dráha, která je uzpůsobena k přepravě bobů včetně osob do vrchní stanice bobové dráhy. Rezort na Dolní Moravě také nabízí menší bobovou dráhu, která se nachází v areálu U Slona. Ta je v provozu již několik let a lze na ní

dosáhnout rychlosti přes 50 kilometrů za hodinu (Dolnimorava.cz, 2020).

Obrázek 8: Mamutí horská dráha

Zdroj: Marketingové oddělení rezortu Dolní Morava, 2021

Strategie rezortu je zaměřena především na rodiny s dětmi, kteří zde najdou spoustu vyžití. Příkladem jsou tři parky, které jsou z pravidla vzdělávací. Tím největším je Mamutíkuv vodní park, který disponuje naučnou a zábavní škálou atrakcí od mlýnů, hrází, vodního pohonu na vytváření elektřiny pomocí vody až po možnost pouštění dřevěných lodiček po proudech vody. Mamutíkuv vodní park je spojený s parkem Lesním. V Lesním parku se nachází bludiště, dřevěná korýtko pro pouštění kuliček, dřevěná loď, dřevěné domečky a další hravé atrakce. Dominantou tohoto parku je socha mamuta, který měří okolo třinácti metrů a tím tvoří nejvyšší sochu mamuta na světě. Ve vnitřních prostorách sochy děti naleznou hravou zónu včetně prudké skluzavky, která ústí chobotem mamuta ven. Třetím parkem je Pískový svět a jak již název napovídá je tvořen pískem. Vzhled pískového světa doprovází kovbojské prostředí, kde si děti mohou vyzkoušet tlačení důlního vozíku, vykopávání archeologických nálezů, rýžování zlata, či jiné aktivity (Dolnimorava.cz, 2020).

Adrenalinové zážitky jsou na Dolní Moravě opět obrovským lákadlem. Nachází se zde velká houpačka, horolezecká stěna, přejezdové lávky a v neposlední řadě lanový park v korunách stromů. Lanový park obsahuje hned několik cest, kterými se lze vydat. Je zde zastoupeno široké spektrum překážek, které jsou rozděleny dle náročnosti. Součástí adrenalinové věže měřící 14 metrů, je kromě houpačky a horolezecké stěny také atrakce zvaná „Krok do prázdna“. Adrenalinový park je určený pro všechny věkové kategorie od tří let výše.

Rezort v roce 2019 představil projekt proměnění štol, která vznikla za účelem bývalého výzkumu, zda se v oblasti nenachází uran. Tento projekt cílil na vytvoření virtuální hry, která svým příběhem zavedla návštěvníka do vnitřních prostor této štol. Hra se hraje přes mobilní telefon a po splnění několika úkolů od permoníků dostane účastník odměnu. Štola při otevírání dostala název podle vládce zdejších hor Stammichmanova štola (Dolnimorava.cz, 2020).

Turistika je jednou z nejoblíbenějších relaxačních činností, které se v dnešní době věnuje čím dál tím více lidí. Dolní Morava ve spolupráci s Lesy ČR představila naučnou stezku, kterou doprovází členi rezortní pohádky zvané „Čtení do ouška“. Hlavní postavou celé pohádky je Stammichman, který je vládcem Kralického Sněžníku. Stezka například znázorňuje jak se Stammichman se svojí rodinou a přáteli naučí správně recyklovat, jací živočichové žijí na území regionu, jaké rostliny zde rostou, a dozví se další zajímavé informace. Na popud této naučné stezky také vznikla rezortní hra skrývající tajenku, kterou lze vyluštit pouze po přečtení jednotlivých tabulí. Po turistické stránce se na Dolní Moravě dá vybrat spousta míst, které navštívit, ať už se jedná o samotný vrchol Kralického Sněžníku, či o Stezku v oblacích nebo rozhlednu na Klepáči. Region je vybaven spoustou turistických cest, které jsou klasicky značené a i na nich lze nalézt naučné tabule (Dolnimorava.cz, 2020).

Sportovní areál spojený s kempem, je další z lákadel sportovního vyžití na Dolní Moravě. Nabízí fotbalové hřiště, tenisové kurty, a prostor pro hráče florbalu, či jiné hry spojené s hřištěm s mantinely (Obecdolnimorava, 2021).

Kulturní akce na Dolní Moravě spravuje samotná obec. Ta každoročně pořádá sešlosti jako je například rozsvícení stromečku nebo organizuje ve spolupráci s hasičským sborem Dolní Moravy zabíjačku. Další akce určené i pro širokou veřejnost spravuje už samotný rezort. Jedná se o sportovní akce (Spartan race, NovaCup a další), o kulturní akce jako je Cirkus v oblacích, Adrenalinová noc, Veterán sraz a v neposlední řadě o hudební festivaly. Taktéž rezort pořádá pravidelné akce pro děti, kterými například jsou Mamutíkovo noční dobrodružství, Pohádkový les, Vítání léta nebo například Drakiáda či Dětský den. Tyto akce pro děti mají pod správou animátoři, kteří působí na hotelu Vista (Šeflová, 2020).

Relaxace v horském prostředí je také velice lákavou záležitostí, která kdejakého návštěvníka uchvátí. V případě rezortu na Dolní Moravě je k tomuto určený wellness hotel Vista, který má čtyři hvězdičky. Tento hotel nabízí wellness s bazénem, vířivkou a saunovým světem. V saunovém světě se nachází parní sauna, finská sauna a infrasauna. Dále se zde nachází

speciální chodník, ve kterém se střídá teplá a studená voda a ledový bazén. V útrokách saunového světa se nachází místo pro odpočinek, tedy relaxační zóna, která je tvořena ve stylu solné jeskyně. Ve venkovních prostorách se nachází letní bar, kde je i příjemné posezení na sluníčku. Ve venkovních prostorách lze také objevit smyslový chodníček tvořený z kamínků, štěrku, mechu, šišek a jiných přírodních materiálů, které se vyskytují na území Kralického Sněžníku. Pro zpříjemnění relaxování v hotelu fungují animační programy, které jsou zdarma pro ubytované hosty a za menší poplatek pro veřejnost. Součástí wellness světa je i možnost masáží a to jak pro dospělé osoby, tak pro děti (Dolnīmorava, 2020).

V obci, jak již kapitola o historii napovídá, bylo před druhou světovou válkou postaveno pohraniční opevnění. To v dnešní době představuje unikátní expozici, která určitě taktéž stojí za návštěvu. Turisté mohou navštívit zrekonstruovaný pěchotní srub v jehož útrokách lze navštívit expozici na téma druhé světové války. Dozvíte se informace o vybavení srubu, posádce a historii, kterou toto místo prošlo (Obecdolnīmorava.cz, 2021).

2.6 Dopady cestovního ruchu v regionu

Vývoj cestovního ruchu v regionech mívá i špatné účinky především pro životní prostředí. V takovémto případě lze hovořit nejen o životní prostředí živočichů a rostlin, ale také o prostředí, ve kterém žijí místní obyvatelé. Z důvodu dynamického rozvoje cestovního ruchu v regionu lze hovořit o působení rezortu. Rezort zasahuje do původního porostu regionu, a to především svými projekty. Jedním z takovýchto projektů je propojení sjezdovek, či vybudování nových sjezdovek (Šeflová, 2020).

Dalším problémem, na který lze poukázat je problematika spojená s dopravou. V minulosti musel být proveden zásah do přírodních strání, aby byla vybudována další parkovací místa. Spojitost s dopravou má také opotřebování místních komunikací. Mezi roky 2019 a 2020 došlo k rekonstrukci silnice, která vedla od areálu U Slona pod hotel Vista. Nejen že auta musela být odkloněna skrz větší část města, ale také zde jezdily i nákladní automobily (Šeflová, 2020).

V budoucnu by rezort chtěl realizovat výstavbu nového hotelu, a to na místě vedle hotelu Vista. Takováto výstavba přinese větší množství návštěvníků, kteří Dolní Moravu navštíví, avšak někteří místní obyvatelé s tím nesouhlasí. Úroveň života na Dolní Moravě má na

obyvatelé dvojí účinky. Někteří obyvatelé těží z růstu povědomí o Dolní Moravě, na druhou stranu někteří protestují v rámci dalšího rozvoje cestovního ruchu v regionu (Šeflová, 2020).

3 Cíl práce

Autor si stanovil následující cíl: Analyzovat dopady rozvoje cestovního ruchu v oblasti Dolní Morava z pohledu místního obyvatelstva.

Svůj výzkum k dosažení tohoto cíle strukturoval několika otázkami, které nadále rozvíjel.

Jak ovlivnil vývoj cestovního ruchu na Dolní Moravě život místního obyvatelstva? Co vývoj cestovního ruchu místnímu obyvatelstvu Dolní Moravy přinesl a co naopak vzal? Jak by se dalo předejít dalším negativním dopadům vývoje cestovního ruchu na Dolní Moravě, případně jak by daná, již stávající, problematika mohla být vyřešena?

K výše vymezeným cílům autor vymežil tematické oblasti zaměřené na:

- Komplexní vztah k prostředí – vztah k Dolní Moravě jako celku.
- Negativní stránky vývoje cestovního ruchu na Dolní Moravě – infrastruktura, doprava, příroda, přelidněnost atd.
- Přínosy, které vývoj cestovního ruchu nabídl místnímu obyvatelstvu – trávení volného času, zaměstnání atd.
- Co by obyvatel Dolní Moravy primárně zlepšil ve vývoji cestovního ruchu v obci a okolí.

K výše uvedeným tematickým okruhům byli autorem vymezeny otázky, které dále byly rozvíjeny v otevřené diskusi s respondenty:

1. *Jaký máte vztah k Dolní Moravě jako celku, případně jak byste Dolní Moravu popsal/a někomu, kdo ji nikdy nenavštívil?*
2. *Co říkáte jako místní obyvatel na dopravní infrastrukturu v obci? Jaké jsou zde možnosti parkování, dopravy do okolních měst či vesnic nebo například jaký je váš vztah k dodržování rychlosti v obci?*
3. *Co vám konkrétně vývoj cestovního ruchu na Dolní Moravě dal/a?*
4. *V případě kdybyste mohl/a v budoucnu cokoliv ve vývoji cestovního ruchu na Dolní Moravě změnit, co by to konkrétně bylo?*

5. *Jaké konkrétní negativum, které zde kvůli vývoji cestovního ruchu vzniklo, byste změnil/a? Navrhněte prosím i samotné řešení, jak by se dalo změnit?*

Autor otázky rozdělil do několika oblastí, o které se opírá při tvorbě cíle bakalářské práce. Během rozhovoru byly autorem položeny i otázky odlišné než u některých respondentů, a to proto, že tyto otázky nebyli předem připraveny.

Autorem vytvořené otázky:

- *Jak by si (ste) představil/a Dolní Moravu někomu, kdo zde v životě nebyl, kdo ji nezná?*
- *Jaký máš (máte) osobní vztah k Dolní Moravě, co tě zde nejvíce ohromuje?*
- *Koukněme se na negativní stránky vývoje cestovního ruchu na Dolní Moravě. Které tě (vás) konkrétně napadnou? Doprava, příroda, přelidněnost atd.*
- *Jaké přínosy pro tebe (vás) má vývoj cestovního ruchu na Dolní Moravě? Nebo co ti (vám) dal vývoj cestovního ruchu na Dolní Moravě?*
- *Kdyby sis (ste si) mohl vybrat a změnit tři negativní stránky, které vývoj cestovního ruchu na Dolní Moravě ovlivnil, jaké by to byly?*

Otázky rozvíjející debatu:

- *Vnímáš (Vnímáte) jako místní obyvatel nedostatky parkovacích míst v obci?*
- *Změnily se vývojem cestovního ruchu v obci jízdní řády spojů? Jaký druh dopravy v obci využíváte a jak často?*
- *Je v obci problematika bezohledných řidičů (vysoká rychlost atd.)?*
- *Jaký má obec přístup k rozvoji dopravní infrastruktury?*
- *Jak vnímáš (vnímáte) zásahy do přírody vlivem vývoje cestovního ruchu (kácení stromů, ekologické potíže atd.)?*
- *Jak se k deformování přírody staví lesy nebo obec samotná?*
- *Mají na tebe (vás) nějaký vliv ekonomické dopady vyvolané vývojem cestovního ruchu na Dolní Moravě?*
- *Jak by si porovnal ceny stravovacích služeb v rezortu se službami mimo něj?*

- *Jaké aktivity ty (vy) konkrétně provozuješ na Dolní Moravě, ať už rezortní nebo mimo rezort? A jak často?*
- *Využil si (jste) nějakých podnikatelských příležitostí nebo byl jste některých součástí?*

3.1 Analýza dopadů rozvoje v rámci regionu

Před samotným výzkumem je důležité si určit otázky a cíle. Kvalitativní výzkum je pružným typem, lze jej tedy v průběhu výzkumu upravovat dle potřeb. Výzkumník svým výzkumem vyhledává a na základě informací, které jsou mu poskytnuty, analyzuje své cíle, které si před samotným výzkumem určil (Hendl, 2005).

Další znak kvalitativního výzkumu je jedinečnost. Ta stejně jako neopakovatelnost vychází z výběru zkoumaného jevu. Dalším znakem je reflexivita. Reflexivitou je myšlen takový fakt, při kterém se samotný výzkumník účastní výzkumu a ovlivňuje dění kolem sebe (Miovský, 2006).

V rámci interpretace bude autor analyzovat debaty s respondenty a východiska pozorování v rámci vývoje cestovního ruchu v regionu Kralického Sněžníku. Autorem zde byla vytvořena tabulka, ve které přepisuje odpovědi respondentů a výsledky pozorování jeho samotného. V této tabulce se primárně zaměřil na pozitivní a problematické stránky Dolní Moravy, přínosy a v neposlední řadě špatné vlivy vznikající vývojem cestovního ruchu na danou oblast, případně na místní obyvatele. Následně autor vytvořil SWOT analýzu a navrhl jednotlivá řešení k daným problémům.

Jednou ze základních technik kvalitativního výzkumu bylo pozorování zúčastněné i nezúčastněné. Toto pozorování bylo doplněno polostrukturovaným rozhovorem s respondenty. V kvalitativním typu výzkumu jsou jevy pozorovány nestrukturovaně, tedy mimo pozorovací systémy. V takovémto případě dochází k formování nových závěrů (Gavora, 2000).

Autor z velké části provedl zúčastněné pozorování. V oblasti Kralického Sněžníku se pohyboval již od svého mládí. Tento územní celek je mu velmi blízký, ať už z osobního hlediska či pracovního. Jak již autor zmínil výše, součástí výzkumu byly i polostrukturované rozhovory, ve kterých je určen samotný obsah rozhovoru. Tento obsah rozhovoru je nadále rozvíjen na základě průběhu rozhovoru, tedy některé otázky vznikly v průběhu.

Při sbírání dat byl autor v blízkém kontaktu s většinou respondentů. Samotný autor se v okolí cestovního ruchu pohybuje už od svého mládí. Pozorované jevy vyvolané vývojem cestovního ruchu na Dolní Moravě interpretuje ve svých rozhovorech a poukazuje v nich na problematiku dané oblasti. V takovýchto případech autor rozvíjí rozhovor a vede respondenta k odpovědi.

3.2 Výběr zkoumaného souboru – charakteristika respondentů

U kvalitativního výzkumu se vybírá soubor vždy záměrně. Takovýto soubor určuje dané prostředí, které chceme zkoumat. V případě, když výzkumník zkoumá nevelký počet souborů jde o intenzivnější a úplnější výzkum (Gavora, 2000).

Autor vybral jako výzkumný soubor obyvatele Dolní Moravy. Pro daný výzkum bylo na základě následujících kritériích osloveno pět respondentů. Zde autor představuje podmínky, na základě kterých byli respondenti vybráni.

- Zaměstnanec rezortu na Dolní Moravě i mimo něj
- Věková rozmanitost
- Rodinný stav (počty dětí, vnoučata atd.)
- Doba bytí jako obyvatel Dolní Moravy
- Souhlas s účastí autorova výzkumu
- Anonymita respondentů

Na základě dřívějších zkušeností místních obyvatel se autor rozhodl, že zkoumaný soubor bude anonymní, tedy že všichni respondenti budou ve výzkumu osloveni jako: „respondent“ + pořadové číslo, které mu autor přidělil.

Respondent č. 1 – žena 42 let, pracuje v rezortu na Dolní Moravě, dvě děti, 22 let bydlí na Dolní Moravě

Respondent č. 2 – žena 71 let, důchodce, na Dolní Moravě bydlí 10 let (celý život bydlela v okolních obcích), 4 děti, 9 vnoučat

Respondent č. 3 – žena 48, pracuje v rezortu na Dolní Moravě, rodina bydlí také v obci (rodiče a bratr), na Dolní Moravě žije 27 let.

Respondent č. 4 – muž 28 let, pracuje v rezortu na Dolní Moravě, bezdětný, svobodný, tři roky bydlí na Dolní Moravě

Respondent č. 5 – muž 60 let, místní zemědělec (podnikatel), 3 děti 5 vnoučat, v obci bydlí od narození

3.3 Analýza získaných dat

Autor výsledky a jejich interpretaci rozdělil podle jednotlivých skupin do čtyř kapitol. V každé z těchto skupin popíše danou problematiku. Dále pod daným popisem je k nalezení autorem vypracovaná tabulka s výsledky výzkumu. Pod tabulkou budou interpretovány výsledky dat autora výzkumu. V poslední části interpretace naleznete přímou řeč respondentů, která utváří nejvyšší prioritu dané problematiky.

3.3.1 Pozitivní stránky

Pozitivní stránky popisují takové skutečnosti, které vlivem cestovního ruchu lze v regionu spatřit. Jedná se, jak o skutečnosti způsobené člověkem tak i přírodou či jiným aspektem.

Pozitivní stránky oblasti	
Pozorování autora	Rozhovory s respondenty
Přírodní zdroje – nezaměnitelná příroda, která v dané oblasti vsutku dominuje, vyzívá k relaxaci a turistice	Velká škála vyžití – každý si vybere z atraktivit cestovního ruchu v regionu, vyžití až na týden
Vysoká známost regionu – region je znám z rádia televize, sociálních sítí, a to vše především díky působení rezortu	Příroda – hornaté území s unikátními přírodními zdroji, výhledy, čerstvý vzduch atd.
Úroveň služeb – úroveň služeb v rámci cestovního ruchu je zde velikým přínosem pro danou oblast. Gastronomické, ubytovací či jiné jednotky starající se o pohodlí návštěvníků jsou vysoko postaveny	V určité části regionu jsou stále klidné – mimo hlavní tah a okolí rezortu. Klid mimo hlavní sezónu – léto, zima.

Možnost celoročního vyžití – oblast je přizpůsobena na všechna roční období, a to pro veškerou škálu návštěvníků (rodiny s dětmi, sportovci, osoby se zdravotním postižením atd.)	Naučné stezky – po celém regionu lze najít nespočet naučných stezek, které jsou primárně určené pro děti.
Turistická informovanost – dostupné informační centrum v centru rezortu.	Rezort – široká škála atraktivit, kulturních akcí, vyžití, pracovních míst atd.
Kulturní vyžití – časté akce, závody, koncerty atd.	Turistické značení – kvalitně značené turistické trasy.
Historické a kulturní památky – opevnění, rozhledny atd.	Poloha – vesnické prostředí uprostřed hor, dojezdová vzdálenost vlastní dopravou do větších měst (např. Šumperk)
Připravenost regionu na cizince – značení, brožury, naučné stezky atd.	Dobré vztahy, rodinné zázemí – region je maličký, proto většinou každý zná každého
Budování nových bytů pro zaměstnance rezortu	

Interpretace získaných dat

Respondent č. 1 nazval Dolní Moravu jako přírodní památku, která oplývá spousty výhledy. Respondent č. 2 by Dolní Moravu představil jako ideální místo pro rodiny s dětmi. V tom že Dolní Morava je místem pro rodiny s dětmi, a to především díky rezortu, se shodli všichni respondenti. Na druhou stranu respondent č. 4 uvedl, že pro něj je prioritní příroda a samotná poloha, včetně naučných a turistických stezek. Respondent č. 4 jako jediný zmiňuje rozsáhlost vyžití v regionu, dle něj si na své přijde úplně každý, a to i po dobu až jednoho týdne. I přesto, že respondent č. 4 nepochází přímo z Dolní Moravy, preferuje bytí ve vesnickém prostředí. Respondent č. 5, č. 2 a č. 3 dávají maximální přednost svému pohodlí, mají rádi klid, přírodu a občasnou relaxaci v ní (sběr hub, vycházky do přírody atd.). Respondenti č. 3 a č. 5 se shodují, že Dolní Morava je ideální zázemí pro budování rodiny a celkových vztahů mezi spoluobčany. Na otázku, zda by respondent č. 4 chtěl zde v budoucnu vybudovat rodinu, bylo autorovi odpovězeno, že si to nedokáže představit budovat rodinu v takovém pracovním presu.

Autor se na mnoha prospěšných stránkách regionu, způsobených vlivem cestovního ruchu shodl s respondenty. Za zmínku stojí například příroda nebo celkové vyžití v obci. Na druhou stranu autor zmiňuje investiční složku, kulturní vyžití a úroveň služeb. Region je rychle vyvíjející se oblastí v cestovním ruchu, a to díky rezortu. Za dobu působení rezortu se místní statky a chalupy proměnily na ubytovací zařízení ať už chatového či jiného typu. Raritou těchto ubytovacích zařízení je i občasné ubytování formou campingu na pozemcích u chat. Výše zmíněné kulturní vyžití vzniká především za působení rezortu. Jedná se především o závody, ať už cyklistické, lyžařské, běžkařské nebo běžecké. V rámci těchto kulturních akcí stojí však ještě za zmínku akce pro děti. Ty se nejčastěji konají v letní nebo zimní sezóně. Jsou jimi především animační programy inspirované na určité téma. Respondenti nesouhlasili s názorem autora, v rámci kvality služeb. Ta se dle většiny respondentů pohybuje v průměrných hodnotách. V rámci pozorování autor narazil na propagační složku regionu. Jedná se nejen o propagaci regionu jako takového, ale také o propagaci akcí. Na propagaci lze například narazit v rádiích, ve vlaku, na billboardech, ale i také na webových sítích a jinde. Informační složka je dle autora jedna z nejvýznamnějších kladných stránek regionu. Ačkoliv respondenti nepocítují informační složku regionu, tedy působení informačního centra, tak autorovi dali za pravdu, že je poměrně na vysoké úrovni a je přínosem pro daný region. V rámci této informační složky bral autor v potaz fakt, že veškeré informace jsou psány i v cizím jazyce. Vzhledem k rozšiřování služeb v regionu ubývají volné ubytovací kapacity pro zaměstnance. Tyto kapacity jsou rozšiřovány v podobě zaměstnaneckých bytů vybudovaných rezortem a v plánu má budovat další.

	Pozitivní stránky v regionu způsobené vlivem vývoje cestovního ruchu dle jednotlivých respondentů
*R. č. 1	„ <i>Krásná přírodní památka v malebném prostředí se spousty výhledy. Ideální pro rodiny s dětmi.</i> “
R. č. 2	„ <i>Je zde opravdu krásně, krásné prostředí a naštěstí bydlím v místě, kam ještě cestovní ruch nedosáhl, tedy je tam zatím klid. S vnoučaty ráda chodím do přírody, případně chodíme na místní rozhledny a tak.</i> “
R. č. 3	„ <i>Na Dolní Moravě mám svoji rodinu, naštěstí bydlíme v klidném místě vesnice. Máme zde velmi přátelské vztahy s okolím. Co se mi na Dolní Moravě líbí, je</i>

	<i>zázemí pro děti, ať už to jsou parky v rezortu nebo příroda, kam se jen podívají. Třeba takový Kralický Sněžník na ně vedou krásné turistické cesty.“</i>
R. č. 4	<i>„Místní přírodní krásy jsou fantastický. Líbí se mi hory a mimo městské prostředí. Z mého pohledu jsou zde krásné turistické stezky, dobře značené, a pro děti stojí za zmínku i naučné stezky. V rámci pobytu na Dolní Moravě bych ještě rád uvedl, že je zde spousta možností vyžití, dovoluji si říct, že až i na týden v kuse.“</i>
R. č. 5	<i>„Mě osobně cestovní ruch tady na Dolní Moravě moc nepřinesl. Pro mé vnoučata je to však naopak velmi atraktivní místo. Mají rádi adrenalinové zážitky, takže často chodíme do lanáče. Aspoň je sem něco láká, dříve když tu nic nebylo, tak sem moc nejezdili.“</i>

Poznámka *: R = respondent

3.3.2 Problematické stránky regionu

Problematické stránky vzniklé vývojem cestovního ruchu na Dolní Moravě představují široké spektrum pojetí. Jsou způsobeny především vlivem člověka. Problematické stránky jsou také vyvolány několika faktory, a to jak faktory vývoje cestovního ruchu, tak individuálními faktory respondentů a autora.

Problematické stránky oblasti	
Pozorování autora	Rozhovory s respondenty
Dopravní infrastruktura – nedostatek parkovacích míst, nedodržování rychlosti atd.	Doprava – především o víkendech a v sezóně. Přelplněná parkovací místa u zaměstnání. Nedodržování rychlosti v obci.
Ekonomické dopady – dražší spektrum služeb (stravování, ubytování atd.).	Absence veřejné hromadné dopravy – málo jezdí, obec slibovala lepší linkové spoje.
Absence kvalitních stravovacích zařízení mimo centrum resortu.	Policie ČR – částečná absence příslušného orgánu v regionu, pouze o víkendech jedna hlídka.
Ničení přírody – vlivem vývoje cestovního ruchu se kácí lesy, místo nich by	Absence chodníků podél hlavní silnice – cesty, třeba na autobusové zastávky, pouze

v budoucnu měly stát atrakce a ubytovací jednotky.	podél hlavního tahu, nebezpečí od rychle jedoucích aut, žádné přechody pro chodce.
Doprava v regionu – nedostatečná doprava do regionu, pouze autobusová, ve všední dny třikrát za den o víkendech pouze dvakrát. Jediný spoj směr Králíky.	Působení obecního úřadu – obecní úřad svým působením spíše nepodporuje vývoj cestovního ruchu na Dolní Moravě. Nepořádá žádné kulturní akce, dopravní infrastrukturu neřeší.
Ekologické problémy – odpadky podél přírodních turistických cest.	Ekonomické dopady – drahé služby, atrakce za průměrnou kvalitu.
Absence cyklostezky podél hlavní silnice.	Rušno – především o víkendech a po celou sezónu.
Rušno – budování nových zařízení, nárůst návštěvníků regionu.	Vztah resortu a místních obyvatel.
Přelidněnost – nedodržování turistického značení, velké fronty u pokladen atd.	Ekologické problémy – prašno, dusno vlivem dopravy, znečištění místního prostředí absence odpadkových košů v různých částech obce.
Stálé budování nových zařízení – nákladní automobily, bagry, ničené přírody, prach atd.	Absence obchodu – v obci se nachází pouze jeden obchod se základními surovinami.
	Vytíženost turistických cest – narušování přírody, chození mimo turistické trasy.

Interpretace získaných dat

Nejčastějším problémem, který respondenty ovlivňuje, je dopravní infrastruktura v regionu. Většina respondentů zmiňuje problematiku překračování rychlosti v obci jednu za nejzávažnější. Ovlivňuje to bezpečí nejen jejich, ale i řidičů. V důsledku takovéto dopravní situace se již mluví o vybudování chodníků podél hlavního tahu směr rezort.

Respondent

č. 4 je opačného názoru, dle něj je zbytečné na začátku obce jet legislativně danou rychlostí. Ačkoliv se na tomto úseku nachází autobusová zastávka, obec zde nově vystavila pouze

dopravní značení policisty. Respondent č. 3 a č. 2 se shodli, že absence místní policie je značně problematickou stránkou regionu. Dle slov respondentů zde místní policie funguje pouze o víkendech a při akcích pořádaných rezortem. Respondent č. 1 a č. 3 se shodli na, dle jejich slov, „žalostném“ stavu veřejné hromadné dopravy. Ta v obci jezdí ve všední dny pouze třikrát denně, a to pouze ve směru Králíky – Dolní Morava a naopak. O víkendech, kdy je návštěvnost Dolní Moravy na ještě vyšších úrovních, jezdí pouze dvakrát denně ve stejném směru. Od takovéto problematiky se straní respondent č. 4 a č. 5. Ti problematiku místní hromadné dopravy neřeší z důvodu, že ji nevyužívají. Respondent č. 1, č. 3 a č. 5 si také stěžují na působení místního úřadu. Ten se dle jejich slov již několik let snaží o řešení výše zmíněných problémů. Pár let už mluví o vybudování chodníků, ty však dodnes nejsou z důvodu různého vlastnictví pozemků podél cest. Dalším problémem, který se úřad snaží řešit, je veřejná hromadná doprava. Respondenti tvrdí že zde měla od začátku roku 2020 jezdit společnost LeoExpres, která měla posílit místní dopravu. To se ale bohužel nestalo. Respondent č. 1 a č. 2 zmiňují ekologické dopady na místní region. V rozhovoru zmiňují například znečištění vzduchu, prašno, dusno, podél turistických cest odpadky atd. Všichni respondenti se však shodli na dvou problémových stránkách regionu. Prvním problémem, který všichni respondenti vzali v potaz je nepřetržitě budování nových atrakcí a zařízení. Při budování dochází k ničení místní jedinečné přírody, kácení lesů a znečišťování ovzduší. Rezort každoročně představuje nový projekt, který v daném roce realizuje. Tato problematika sebou nese také druhý problém, a to vztah místních obyvatel k rezortu. Respondent č. 5 zmiňuje, že v minulosti rezort, dle jeho slov, bez jeho vědomí zorganizoval běžecký závod přes jeho pozemky. Komunikace s rezortem také vážne. Působení rezortu není ale jedinou složkou, díky které roste cestovní ruch na Dolní Moravě. Příkladem nám může posloužit výstavba polského projektu na vrcholku Kralického Sněžníku, kde se staví nová rozhledna. Respondent č. 2 uvádí problematiku přelidnění na turistických stezkách. S tímto problémem souhlasí i respondent č. 3. a respondent č. 4. Problematika přelidnění v regionu je z větší části v centru rezortu. Vytvářejí se zde fronty, parkovací místa jsou obsazená a tím pádem se tvoří kolony. Respondent č. 1 a č. 3 zmiňují, že je veliký problém v odpoledních hodinách zaparkovat při cestě do práce. Respondent č. 2 uvádí, že vlivem narůstajícího cestovního ruchu rostou i ceny služeb, včetně potrawy v restauracích. Respondent č. 5 souhlasí a dodává, že ani místní obchod s potravinami není dostatečný.

Autor se v mnoha problémech, které přinesl vývoj cestovního ruchu na Dolní Moravě, ztotožnil s respondenty. Jednalo se například o problémy způsobené výstavbou nových

zařízení sloužícím pro průmysl cestovního ruchu. V kontextu stávající problematiky autor oproti respondentům uvedl, že se zde nachází problematika s lidskými zdroji. Díky rozšiřování cestovního ruchu na Dolní Moravě vnikají i nová pracovní místa. Ačkoliv se může zdát, že Dolní Morava je atraktivním místem i pro práci, opak je pravdou. Dolní Morava svou polohou nesahá do blízkosti žádného z větších měst. Noví lidé sice přicházejí, ale v nedostatečném poměru s pracovními místy. Problematiku nedostatku zaměstnanců řeší s pracovními agenturami, které v rezortu nabízejí pracovní uchycení pro cizince. Strategii rezortu je svá střediska zaplňovat spíše v sezóně.

X	<p>Problematické stránky v regionu způsobené vlivem vývoje cestovního ruchu dle jednotlivých respondentů, kterým dávají nejvyšší prioritu.</p>
R. č. 1	<p><i>„Dle mého, jedním ze základních problémů je doprava v obci. Ta je více frekventovaná a řidiči jsou bezohlední. V celé části obce jezdí vysokou rychlostí. Díky tomuto problému vzniká i riziko bezpečnosti, a to z důvodu, že podél cesty nejsou vybudovány chodníky. Úřad mluví o vybudování chodníků už několik let, ale stále je problémem s nákupem pozemků“</i></p>
R. č. 2	<p><i>„Každoročně v obci staví nové budovy a atrakce. Nejen že se díky tomuto staveništi ničí příroda, kácí lesy a tak, ale i se znečišťuje půda vzduch a i podzemní voda. Já jako důchodkyně nemám příliš vysoký důchod a díky tomu, že je Dolní Morava profláklá, tak zde o dost narostly ceny v restauracích a i jiné služby.“</i></p>
R. č. 3	<p><i>„Doprava místní hromadné dopravy je zde žalostná, parkování jakbysmet. Nejen že dopravní situaci v obci nikdo neřídí, ale i funkce místní policie je zde na bodu mrazu. Obecní úřad tuhle problematiku vůbec neřeší, jediné co za poslední rok udělali je, že postavili plechového policistu na začátek obce.“</i></p>
R. č. 4	<p><i>„Pro mě je nejvíce závažným problémem stav přírody. Vlivem vývoje cestovního ruchu v regionu dochází k budování nových staveb. Kácí se lesy, lidé jsou nezodpovědný, špiní a ničí přírodu. Dopravu v obci neřeším. Podle mého názoru by do poloviny obce měla být povolena rychlost minimálně 70 km/hod.“</i></p>
R. č. 5	<p><i>„Nejhorším problémem tady na Dolní Moravě je působení místního úřadu, ten místo regulování výstavby v obci podporuje růst rezortu. Komunikace s rezortem“</i></p>

	<i>je také problematická. V minulosti se na území obce konal běžecký závod Spartan race, organizátoři a rezort bez mého vědomí naplánovaly trasu přes mé pozemky, nejen že zde bylo díky závodu blátivo, ale také odpadky.“</i>
--	---

3.3.3 Přínosy v regionu

Přínosy místnímu obyvatelstvu vlivem vývoje cestovního ruchu na Dolní Moravě stále nabývají. Tyto přínosy jsou ovlivněny faktory vývoje cestovního ruchu a to především: demografickými, ekonomickými, ekologickými, ale také politickými a technologickými faktory. Pohled autora se od pohledu respondentů může lišit. Respondenti v tomto případě popisovali přínosy s nimi vázané, tedy přínosy, které jim cestovní ruch na Dolní Moravě dal. Z pohledu autora se spíše jedná o globální přínosy vývoje cestovního ruchu v regionu pro oblast Kralického Sněžníku.

Přínosy v regionu Dolní Moravy vlivem cestovního ruchu	
Pozorování autora	Rozhovory s respondenty
Využívání dotací – naučné stezky, stavby infrastruktura atd.	Pracovní pozice – široká škála pracovních pozic, především v prostředí rezortu.
Využívání kulturních lidových postav – Stammichman (ochránce zdejších hor)	Podnikatelské záměry – výstavba ubytovacích jednotek, přestavby chat atd.
Zdokonalování služeb – ubytování, stravování atd.	Podpora místního cestovního ruchu – využívání zdejších atrakcí místním obyvatelstvem.
Zvyšování image v regionu – vlastní značka logo atd.	Benefity pro nové zaměstnance v rezortu a místní obyvatele.
Rostoucí zájem o turistiku v přírodě.	Využívání místního průmyslu.
Rozvoj naučných stezek.	Rostoucí ceny pozemků.
Výstavba nového informačního centra pro návštěvníky rezortu.	Zlepšování služeb.
Využívání přírodních zdrojů v gastronomii.	Rozšiřování sjezdovek a cyklotras.

Přizpůsobování regionu pro lidi se zdravotním postižením.	Rozvoj zábavy pro děti.
Netradiční atrakce, originalita.	Větší využívání přírody než v minulých letech.
Zahraniční turisté.	
Volné pracovní místa.	
Originální sportovní akce a kulturní prožitky.	
Výstavba centra pro cyklisty, cyklostezky, trail dráhy apod.	

Interpretace získaných dat

Přínosů místnímu obyvatelstvu, které ovlivňuje vývoj cestovního ruchu na Dolní Moravě je nespočet. Respondent č. 5 na příklad uvádí trend v oblasti turistiky v přírodě. Dle něj v posledních dvou letech roste poptávka po přírodních atraktivitách regionu. S jeho názorem se shodují veškerí respondenti. Respondenti č. 1, č. 3. a č. 4 uvádějí, že vlivem cestovního ruchu zde našli pracovní uplatnění, přičemž respondent č. 4 do regionu přišel pouze na jednu sezónu, načež mu bylo nabídnuto trvalé pracovní místo a v regionu už funguje po dobu tří let. Tito respondenti uvádějí příležitost využívání rezortních služeb prostřednictvím benefitů. Rezort pro své zaměstnance poskytuje benefity ve formě slevových a bodových karet, případně zimního skipasu. Respondenti uvádějí, že by rezort bez těchto benefitů tak často nenavštěvovali. Respondent č. 4 doplňuje odpověď, že je kladným přínosem rozšiřování sjezdových tras pro lyžaře a cyklisty. Respondent č. 2 využívá služby rezortu pouze občasně, a to se svými vnoučaty. S respondentem č. 2 souhlasí i respondent č. 5, služby rezortu spíše nevyužívá z ekonomických důvodů. V případě respondenta č. 5 uvádí, že vývoj cestovního ruchu mu především přinesl vyšší poptávku po jeho zemědělských produktech. Tyto produkty místní stravovací jednotky využívají v rámci gastronomie. V rámci podnikání respondenta č. 5 uvádí, že přínosem pro něj je také nárůst cen pozemků a nové podnikatelské příležitosti. Zmiňuje, že by v budoucnu chtěl otevřít svoji farmu pro veřejnost, formou ekofarmy a poskytovat ubytování v klidnější části obce. Respondent č. 1 uvádí, že kvalita služeb, a to především v gastronomii na Dolní Moravě stále roste. S tímto

faktem souhlasí i respondent č. 3. Tito respondenti příkladem uvedli rozšíření restaurace Terezka, která se v minulosti zaměřovala na pečení pizz. V dnešní době rozšířila svou nabídku na jídla inspirovaná zdejší „divočinou“. V jejich repertoáru se dají najít pokrmy ze zvěřiny a místních přírodních zdrojů a od místních farmářů.

Autor v souvislosti vývoje cestovního ruchu na Dolní Moravě uvádí poměrně odlišná fakta než respondenti. S respondenty se shodl na pracovních místech, které poskytuje rezort. V rámci využívání přírodních zdrojů se autor shodl s respondenty č. 1 a č. 3, ohledně využívání zdejších přírodních zdrojů v gastronomii a navyšování kvality služeb. Autor v prvním bodě přínosů regionu uvedl dostupnost dotací. Dotace pro rozvoj cestovního ruchu lze na Dolní Moravě pozorovat v poměrně široké míře. V minulosti zde z dotací byla vybudována naučná stezka pro děti, cesta pod Kralický Sněžník atd. Dotace využívají i zdejší podnikatelé. Tyto dotace kryjí budování nebo rekonstrukci zdejších atrakcí případně kulturních staveb. Dalším z faktů, které doprovází vývoj cestovního ruchu na Dolní Moravě je budování vlastní značky a dobrého jména regionu. V takových případech dochází k částečnému návratu ke kulturním složkám, které v minulosti doprovázely region Kralického Sněžníku. Na příklad postava Stammichmana, strážce zdejších hor, zapojuje rezort do svého marketingového působení. Stammichman je doprovází v naučných stezkách v okolí rezortu a doprovází děti v rámci animačních programů. Dalším přínosem pro region je organizace kulturních akcí. Tyto akce přináší do regionu jednorázové návaly turistů. V takovýchto případech dochází k maximálnímu využití kapacit regionu. V letošním roce rezort začal výstavbu zákaznického centra v centru rezortu. V tomto centru by měly být pokladny, informační centrum a obchod se suvenýry. Díky jednorázovým návalům i v sezóně dochází k maximálnímu zaplnění parkovacích míst. Tyto místa využívají i turisté mířící do přírody. V posledních pár letech se čím dál více mluví o cestovním ruchu pro osoby se zdravotním postižením. Dle autora je o tyto lidi v regionu postaráno v té nejvyšší míře. Nachází se zde bezbariérové přístupy, tabule s písmem pro osoby se zrakovým postižením, zvukové tabule atd. Další přínosem, na které autor poukazuje, je fakt, že se rezort snaží cílit na originální atrakce. Těmi jsou například: mamutí horská dráha, stezka v oblacích či velký mamut. Cestovní ruch na Dolní Moravě je čím dál tím více navštěvován zahraničními turisty, především z Polska.

X	Přínosy v regionu způsobené vlivem vývoje cestovního ruchu dle jednotlivých respondentů, kterým dávají nejvyšší prioritu.
K. č. 1	<i>„Mně se Dolní Morava líbí z hlediska dynamického růstu kvalit. Třeba taková gastronomie v oblasti. Miluju zdejší pizzerii Terezku, která se dříve zaměřovala na pizzu. V minulém roce prošla přestavbou, a tak se rozšířilo i spektrum dalších jídel.“</i>
K. č. 2	<i>„Turistické stezky jsou sice čím dál tím více vytiženější, ale zároveň se lesy snaží tyto stezky rekonstruovat. Co se týká rezortu, tak ten moc nenavštěvuji a služby využívám pouze, když mi přijedou na návštěvu vnoučata.“</i>
K. č. 3	<i>„V rámci práce máme zaměstnanecké benefity, například slevovou kartičku na gastronomii v rezortu a na některé atrakce pro děti.“</i>
K. č. 4	<i>„Rezort mi přinesl především práci, funguju na hotelu už 3 roky a nemohu si ztěžovat. Jednou z nejvíce přínosnou věcí, který mě konkrétně padl do oka je rozšiřování lyžařských vleků a cest pro lyžaře. Na lyžování v rámci benefitů máme buď bodovou kartu, která je na turnikety, nebo také možnost zvýhodněného skipasu.“</i>
K. č. 5	<i>„Vlivem cestovního ruchu v regionu mi narostla poptávka po mých produktech, které poskytují rezortu. Jedná se o mléko, mléčné výrobky, maso a tak. Dalším přínosem pro mě je cena pozemků, které vlastním. V budoucnu bych chtěl vytvořit rodinné zázemí na mé farmě i pro veřejnost.“</i>

3.3.4 Špatné vlivy vývoje cestovního ruchu v regionu

Špatné vlivy v regionu mohou být stejně jako přínosy ovlivněny faktory vývoje cestovního ruchu. V těchto případech se především jedná o faktory, které samotný systém cestovního ruchu nedokáže ovlivnit. Tedy o faktory, kdy je cestovní ruch a jeho vývoj omezen. Autor v tomto případě opět poukazuje na globální špatné vlivy vznikající vývojem cestovního ruchu v regionu. Opakem jsou respondenti, kteří popisují špatné vlivy, které jim díky vývoji cestovního ruchu v budoucnu můžou uškodit.

Špatné vlivy v regionu Dolní Moravy z důvodu vývoje cestovního ruchu.	
Pozorování autora	Rozhovory s respondenty

Neschopnost organizace s konkurencí.	Covid-19 – uzavření cestovního ruchu.
Životní úroveň obyvatelstva.	Úbytek rozených obyvatel Dolní Moravy.
Úpadek návštěvnosti kulturních památek.	Pohodlí.
Mizerná spolupráce s okolními regiony.	Ničení přírody – kácení lesů, zpětně se nezalesňuje.
Vyžití za špatného počasí.	Zimy bez sněhu.
Odliv místního obyvatelstva do větších měst.	Daňová vytiženost podnikatelů.
Místy lhostejný přístup k cestovnímu ruchu v regionu mimo rezort.	Nefunkčnost stávajících středisek a jednotek v rezortu.
Ničení přírody pro budování nových jednotek.	Nedostatek vody.

Interpretace získaných dat

Všichni respondenti na otázku týkající se špatných vlivů spojených s cestovním ruchem mluvili o Covidu-19. Ten na začátku roku 2021 způsobil kompletní uzavření ubytovacích středisek i gastronomických provozů. Střediska se postupně začínají vracet do normálního provozu, ale nedostatek zaměstnanců je zde vážnou hrozbou. Respondenti zmiňují, že se najednou ocitli bez práce, a to pouze s částečným platem. Respondent č. 5 dodává, že mu byly zrušeny pohledávky od odběratelů, ale náklady stále rostly. Do takovéto problematiky ještě zmínil daňovou vytiženost, kterou jako podnikatel na začátku roku má. Respondent č. 3 uvedl, že předešlé roky byly smolné pro lyžaře. Ti i v tomto roce byli omezení z důvodu nařízení vlády a v letech předešlých z důvodu nedostatku sněhu. Respondent č. 4 zmiňuje problematiku s vodou. Ačkoliv se zde v údolí nachází řeka Morava, tak je problémem dostupnost vody při zasněžování na čím dál tím více se rozvíjejících svazích. Respondent č. 1 zmiňuje nedostatky v ničení přírody. V takovémto případě dochází k vykácení lesů, ale k opětovnému sázení nikoliv. Respondent č. 2 uvádí, že jedním z problémů je úbytek tehdejšího místního obyvatelstva. To dříve mířilo za prací do větších měst, ale dnes míří pryč z důvodu většího rozmachu cestovního ruchu. Míří tedy primárně za pohodlím. S hrozbou toho, že respondenti přijdou o svoje pohodlí, o svůj klidný osobní prostor apod., souhlasí i respondent č. 2.

Vlivem vývoje cestovního ruchu dochází k nárůstu konkurence. V rámci regionu nedochází k žádným z významným spolupracím, které by vedly k veřejnému prospěchu a k větší podpoře cestovního ruchu. Dle autora v regionu každý táhne za svůj provaz. Takový fakt navazuje na další hrozbu, kterou je lhostejnost návštěvníků regionu k dalším částem území Kralického Sněžníku a okolí. Do pozadí se dostávají kulturní a architektonické skvosty obce, historické i jiné turistické atrakce mimo rezort. Stále se budují nové podnikatelské jednotky, které ovlivňují život místního obyvatelstva na tolik, že se postupně snižuje životní úroveň obyvatel na Dolní Moravě. Ty, dle autora, mají tendenci přesunovat sebe sama do větších měst. V této problematice se autor ztotožnil s respondenty. V rámci vývoje cestovního ruchu v mikroregionu se obecní správa nikam neposunula. Aktivně nepůsobí s žádným zahraničním ani tuzemským celkem. Poslední hrozbou, kterou autor při svém výzkumu zachytil je nabídka aktivit za špatného počasí. Region ani rezort nedisponuje žádnou atrakcí, která by byla ve vnitřních prostorech. V případě špatného počasí mohou lidé maximálně navštívit wellness v hotelu Vista.

X	Špatné vlivy v regionu způsobené vlivem vývoje cestovního ruchu dle jednotlivých respondentů, kterým dávají nejvyšší prioritu.
K. č. 1	<i>„Bojím se, že vlivem opakované výstavby tady na Dolní Moravě v budoucnu dojde k vykáčení většiny zdejších lesů. Bohužel s k tomu tady staví tak, že stromy se zde zpět nevysazují.“</i>
K. č. 2	<i>„Jako největším problémem, co v budoucnu by mohl nastat je stárnutí a odliv zdejších místních obyvatel. Přicházejí zde o svůj vesnický život a o klid, který kdysi Dolní Morava poskytovala.“</i>
K. č. 3	<i>„Mě nejvíce zasáhla covidová situace, která nastala. Ze dne na den jsme byli bez normálního příjmu a byli jsme doma za částečnou mzdu. Kdo chtěl mohl si dobrat zpětně dodatečnou dovolenou či přesčasy, které si nadělal, když ještě vše fungovalo tak jak mělo.“</i>
K. č. 4	<i>„V rámci zasněžování na Dolní Moravě máme problémy s vodou. Sice v údolí teče řeka Morava, ale ta nestačí na zasněžování veškerých místních sjezdovek.“</i>

K č. 5	<i>„Díky covidové situaci jsem přišel o svůj příjem. Veškerá poptávka vlivem uzavření cestovního ruchu v regionu opadla. Museli jsme se uskromnit. Věřím, že teď je už vše na dobré cestě. Dalším problémem, který mě jako podnikatele ovlivňuje je daňová a finanční vyčerpání, která byla díky covidu také vysoká v poměru k příjmům stejného ve stejném období.“</i>
--------	---

3.4 SWOT analýza

SWOT analýza shrnuje a hodnotí silné a slabé stránky regionu, příležitosti a hrozby. Autor se zaměřuje jak na výpovědi respondentů, tak na svůj vlastní pohled. SWOT analýza popisuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby vznikající vlivem vývoje cestovního ruchu v regionu.

Silní stránky

- Příroda – atraktivní prostředí k turistice, které disponuje unikátními přírodními zdroji.
- Úroveň služeb – rozmanitá úroveň služeb v různorodých subjektech cestovního ruchu. (stravovací zařízení, ubytovací atd.).
- Známost regionu – region je jedním z nejvíce navštěvovaným místem v Pardubickém kraji. Propagace regionu je v televizi, na sociálních sítích atd.
- Naučné turistické značení a naučné stezky – v regionu se nachází široká škála naučných stezek a poměrně hustá síť turistických cest.
- Vyžití v regionu – region nabízí širokou škálu vyžití. Dle autorova názoru si každý návštěvník najde vhodné vyžití. Nabídka disponuje i kulturním vyžitím – závody, koncerty, akce pro děti atd. Historické a kulturní památky – vojenské opevnění, rozhledny, sochy atd.
- Rezort – majoritní lákadlo oblasti, která má ve své správě většinu atrakcí. Sportovní vyžití, gastronomie, ubytovací jednotky.
- Informační složka – spousta naučných brožur, dostupnost informačního centra, informační panely pro návštěvníky po celém regionu.
- Přívětivé prostředí pro cizince – informační prospekty, značení a popisy v cizích jazycích (polština, angličtina).
- Připravenost rezortu na rozšiřování – výstavba nových bytů pro zaměstnance, rekonstrukce starých ubytovacích jednotek.

Slabé stránky

- Doprava v obci – nedostatek parkovacích míst, nedodržování rychlosti v obci, absence přechodů pro chodce a chodníků podél hlavní cesty.

- Veřejná doprava v regionu – slabá dopravní propojení obce Dolní Moravy s okolím. Málo dopravních spojení s okolím. Pouze autobusová doprava. Méně častá doprava autobusem o víkendech a svátcích.
- Absence obchodů – v obci se nachází pouze jeden obchod, který disponuje malým spektrem výběru jednotlivých produktů. Nabízí základní potraviny a drogistické potřeby.
- Obecní obecního úřadu – práce úřadu a především komunikace s ním dlouhodobě vázne. V minulosti sliboval některá řešení výše zmíněných problémů spojených s dopravou v obci. Dodnes k jejich realizaci nedošlo.
- Policie ČR – před třemi lety vznik místní pobočky, ta působí dvakrát v týdnu. Policie v obci pouze při větší návštěvnosti a při akcích (jedna hlídka).
- Rušno – stálé budování nových zařízení a atrakcí. Že je v regionu rušno také napovídá i nárůst návštěvníků regionu – vyšší doprava, fronty atd.
- Ekologické problémy – absence odpadkových košů, znečištění ovzduší, prašno, dusno.
- Absence cyklostezky – region nedisponuje žádnou cyklostezkou směrem k rezortu. Na hlavní cestě byl v minulosti vyčleněn jízdní pruh pro cyklisty. Dnes je již nečitelný.
- Vzájemný vztah místních obyvatel s rezortem.
- Vytíženost turistických cest – narušování místních přírodních atraktivit neukázněnými turisty, kteří chodí mimo vyznačené plochy.

Příležitosti

- Nové potenciální segmenty zákazníků – přizpůsobení regionu pro osoby se zdravotním postižením, seniorům, matkám s kočárky atd.
- Zvyšování image regionu.
- Inspirace u zahraničních rezortů pro zdokonalování služeb – snaha o čím dál tím větší konkurenceschopnost se zahraničními rezorty.
- Dotace – spolufinancování jednotlivých projektů z fondů či dotací.
- Posilování již silných stránek regionu – výstavba nového zákaznického centra a infocentra.

- Využívání kulturních lidových postav – v rámci jednotlivých naučných stezek, akcí a jiných příležitostí je kladen důraz na lidové tradice spojené s lidovými postavami.
- Rozšiřování a rekonstrukce vyžití v regionu – naučné stezky, traily, turistické stezky, sjezdové dráhy, rozvoj zábavy pro děti atd.
- Podnikatelské záměry – nové podnikatelské příležitosti v regionu vlivem dynamického růstu návštěvnosti.
- Využívání místních surovin z přírody a průmysl v regionu.
- Rozmanitost nabídka pracovních příležitostí.
- Rostoucí zájem o turistiku v přírodě.
- Blízké zahraniční trhy – polský trh.

Hrozby

- Nízká spolupráce subjektů cestovního ruchu – podnikatelské celky v regionu spolu příliš nespolupracují.
- Nízká spolupráce s okolními mikroregiony.
- Vyžití za špatného počasí – nízké spektrum atrakcí, které se dají využívat při špatném počasí.
- Úbytky návštěvníků kulturních památek – úbytek návštěvníků dříve navštěvovaných míst. Lidé spíše míří za největšími lákadly rezortu.
- Špatné sněhové podmínky – především v předchozích letech nedostatek sněhu.
- Nedostatek vody v rezortu – rezort se dlouhodobě potýká s problémem nedostatku vody, kterou v létě využívá k napájení jednoho z místních parků. V zimním období voda schází na zasněžování stále se rozvíjejících svahů.
- Životní úroveň obyvatelstva – dřívější místní obyvatelstvo z místa odchází za větším klidem a pohodlím do větších měst.
- Covid-19 – vlivem Covidu-19 se v regionu zastavilo široké dění. Místní zaměstnanci cestovního ruchu byli bez práce a místní podnikatelé přicházeli o poptávku.

- Omezení jednotlivých středisek v rezortu – vlivem opatření proti Covid-19 se cestovní ruch dává opět do stejného stavu, avšak stávající situace zlehka stagnuje a určitá střediska nejedou na plný výkon.
- Ničení přírody – vlivem častého budování v regionu se ničí místní zalesněné oblasti. Bohužel jejich obnova není tak častá jako samotné kácení. Krom stavby, mají na ničení přírody vliv i turisté, kteří zde oblast navštěvují (odpadky, chození mimo vyznačená místa atd.).
- Ekonomická zátěž místního obyvatelstva – vlivem vývoje cestovního ruchu vzrostly ceny produktů a služeb v regionu.

4 Vlastní návrhy řešení místního rozvoje

I přesto, že region je velice perspektivním místem pro trávení volního času neobejde se bez problémů způsobených mnoha faktory. Autor na základě výzkumu zmapoval jednotlivé problémy, s kterými se region potýká a navrhl následující řešení.

4.1 Problém s dopravní situací v regionu

Jedním z největších problémů je dopravní situace v obci. Ta díky nárůstu návštěvníků je více frekventovaná a turisté nedodržují dopravní legislativu. Tento problém se již obecní úřad snažil řešit umístěním značky policisty na začátek obce. I přes toto opatření zde řidiči jezdí velmi rychle. Dle autorova názoru by obec měla přikročit k radikálnějšímu řešení, a to vybudování průjezdového dopravního měření v různých částech obce. Nejen že by sloužilo pro omezení rychlosti v obci, ale také stojí za zmínku přínos peněžních prostředků do obce z udělených pokut. Takovéto opatření může mít také za následek nespokojenost některých z místních obyvatel, proto by se muselo projednat na sezení obce s veřejností.

Nedostatek parkovacích míst v regionu je dalším z problémů, se kterými se region potýká. V rušných dnech, a to především v zimní a letní sezóně, ale také o víkendech, nemá návštěvník regionu, převážně v odpoledních hodinách, kde zaparkovat. Dle autora by bylo možností vystavění nových parkovacích kapacit formou domu pro parkování v blízkosti centra rezortu. Takovéto řešení by přineslo nejen místo pro parkování návštěvníkům ale také místním zaměstnancům. Takovéto opatření by se muselo schválit s příslušnými organizacemi, které CHKO spravují. Výstavba takového projektu by mohla být pro přírodu škodlivá.

Veřejná doprava v obci je dalším problémem, na který si respondenti stěžovali. V obci se nachází pouze autobusová doprava, která nesplňuje nároky místního obyvatelstva. To je zapříčiněno malou frekvencí počtu jednotlivých autobusů, které do obce míří. Řešením by bylo vyhlášení nového výběrového řízení pro dopravce s předem uvedenými jízdními řády, které budou více frekventované. Při takovémto řešení musí místně příslušný orgán zhodnotit, zda by místní obyvatelstvo využívalo takovouto službu častěji nebo v takové míře, aby byla rentabilní.

Absence chodníků v obci je pro místní obyvatele nejvíce aktuálním problémem. Vzhledem k výše zmíněnému faktu překračování rychlosti v obci, zde hrozí vyšší nebezpečí chodcům. Obec se už několik let snaží o vybudování chodníků pro pěší podél hlavní silnice, nicméně neochota místního obyvatelstva v prodeji pozemků vázne. Řešením by také mohlo být vybudování pěší stezky mimo hlavní silnici. Následně tuto stezku provázat chodníky a přechody mířícími k obchodu, k místnímu úřadu nebo také na autobusové zastávky.

4.2 Problémy spojené s ničením a využíváním přírody

Primárním problémem, který v region doprovází je nepřetržité budování. Budují se nové cesty, kácí se lesy pro vybudování dalších sjezdových tras a pro výstavbu jednotlivých atrakcí a lákadel. Výstavbu doprovází ničení přírodou vytvořené krajiny a znečištění ovzduší. Největším a nejčastějším problémem je kácení lesů. K řešení takovéhoho problému by přispělo nové zalesňování některých ploch v okolí.

Narušení místních přírodních podmínek doprovází i nárůst návštěvníků regionu. Ti sebou přináší spousty škody pro místní přírodu. Jedním z problémů jsou odpadky. Turisti podél turistických stezek zanechávají odpadky, ať plastové, tak sklo a jiné obaly. Řešení by bylo zřízení nových odpadkových košů podél nejvíce vytižených turistických stezek v regionu i mimo ně.

Rezort jako celek má problém v letním i zimním období s nedostatkem vody. V létě vodu využívá k provozu vodního parku, v zimě tuto vodu poskytuje na zasněžování lyžařských tras. Autorovým řešením tohoto problému je využívání vody z řeky Moravy pomocí čerpadel. Tato voda jako přírodní zdroj by se mohla za určitých podmínek přečerpávat do nádrží, které by také musely být vybudovány. Tyto nádrže lze postavit v zemi, nebo je lze dokonce vybudovat jako vodní přírodní nádrže ve formě rybníků. Dále také lze využívat vodu dešťovou. Tyto jednotlivá řešení by mohly mít za následek zmírnění nákladů na vodu.

4.3 Problémy s lidmi v regionu

Problémy s přelidněností doprovází již výše zmíněné problémy, jako jsou například problémy s odpady či dopravou. Dalším problémem, kterým se Dolní Morava potýká, je samotné odbavování návštěvníků rezortu. Tento problém stagnoval především u pokladen a u infocentra. Tento problém se již rezort snažil řešit formou elektronických vstupenek na jednotlivé atrakce. I přesto toto řešení napáchalo více škody než užitku, protože lidé nevěděli jak s takovouto platformou zacházet. V dnešní době toto řešení už funguje poměrně dobře, a tak se velké fronty již netvoří. I přes toto řešení by autor rád nabídl své řešení, kterým by bylo vybudování samoobslužných dotykových pokladen, kde by si turista mohl navolit jednotlivé vstupy, atrakce, případně lanovky dle svých potřeb.

Dalším problémem je problém místního obyvatelstva směrem k rezortu. Někteří obyvatelé mají problém s komunikací a s působením rezortu. Rezort příliš nebere ohledy na místní obyvatele a příliš se jim nekompensuje. Řešením takového problému by mohlo napomocť zapojení místních obyvatel na chod rezortu formou různých projektů. Příkladem by mohlo být veřejné hlasování o vybudování určité atrakce. Dalším příkladem, který by určitě pomohl je nabídnutí benefitů místním obyvatelům. Nejen že by místní obyvatelé využívali více rezortní služby, ale také by zde utráceli více peněz za služby mimo benefity.

Další problematikou, kterou region v poslední době řeší, je nedostatek pracovní síly. Vzhledem k poloze regionu, kde se nenachází žádné větší město, nemá region odkud brát nové zaměstnance. Řešení takového problému napomáhá realizování nových bytů pro zaměstnance od místního rezortu. Autor navrhuje, aby se do realizace nových bytových jednotek zapojily i ostatní obce. Nejen že by se globálně zvedla pracovní síla v regionu, ale také by se mohla již prosperující oblast dále rozrůstat.

4.4 Podpora silných stránek regionu a příležitostí

Dolní Morava se za posledních pár let snaží vyrovnat stejně formovaným subjektům, které působí v zahraničí. Snaží se svým zákazníkům dopřát tu nejvyšší kvalitu služeb, kterou turisté častokrát mají v zahraničí. Ačkoliv je kvalita služeb v regionu na poměrně vysoké úrovni, dovoluje si autor navrhnout jedno z dalších vylepšení, které region může v budoucnu využít. V regionu je poměrně vyspělou stránkou stravovací sektor, avšak na Dolní Moravě chybí možnost ubytování s all inclusive. Takováto možnost stravování bývá často viděna především v zahraničí. Autorovým návrhem tedy je, v případě že se některý z místních podnikatelů

rozhodne vybudovat nové zařízení, které by splňovalo nepřetržitý proud gastro-provozu využít této nevyužité příležitosti.

Rezort již po nějakou dobu využívá produkty místních podnikatelů. Tyto produkty jsou většinou vysoké kvality a častokrát dosahují hodnocení kvality BIO. Tato poptávka ze strany rezortu není až tak vysoká jako je nabídka. Autorovým návrhem, který by byl určitě přínosem je zdůraznění nabídky i na ostatní gastronomické subjekty na Dolní Moravě a tím více využívat zdroje regionu.

Zdokonalování silných stránek v regionu je jednou z příležitostí, které region nabízí. V případě turistických cest, které jsou výhradně pro pěší turisty, bývají cesty většinou úzké a kamenité. Takovýto stav cest je nevhodný pro rodiny s kočárky, zdravotně nemohoucí atd. Autor by v takovémto případě doporučil vytipování jednotlivých cest, které jsou dostupné přímo pro takovéto potřeby návštěvníka. Řešením by bylo zaznačení jednotlivých turistických stezek dle náročnosti terénu formou cedulí a map na turistických ukazatelích. V dalším kroku by bylo vhodné vytvoření jednotlivých brožur, které by takovýmto návštěvníkům také usnadnily cestu.

Závěr

Závěrečná práce byla zaměřena na vývoj cestovního ruchu v regionu Dolní Moravy. Cílem této práce byla analýza získaných dat od jednotlivých respondentů, zestručnění jednotlivých problematik, vznikajících vývojem cestovního ruchu na Dolní Moravě a v neposlední řadě navrhnout jednotlivá řešení problematiky. Krom korespondentů se do výzkumu zapojil sám autor, vzhledem k jeho předešlé zkušenosti s regionem.

V teoretické části bakalářské práce byl představen cestovní ruch. V případě vymezení pojmů, v rámci cestovního ruchu zde byly vyznačeny různorodé definice. Tyto definice byly vnímány z různých úhlů pohledu. Dále se teoretická část zaměřovala na systém cestovního ruchu. Její funkčnost, účastníky a strukturu se snažila představit a zároveň některé objekty popsat. Následující částí bylo představení účastníků cestovního ruchu a jejich segmentace. Účastníci zde byli segmentováni na základě různorodosti uspokojení jejich potřeb a stylu trávení volného času. Tito účastníci byli doplněni o místní obyvatele, kteří se také podílí na cestovním ruchu jako celku. Další složkou této práce byl destinační management a pojem destinace. V tomto případě zde autor popisuje prvky a historii vývoje destinačního managementu u nás. V poslední kapitole poukazuje na rozdíly destinačního managementu a podnikového managementu a jejich vzájemné vztahy.

V další části bakalářské práci je představená daná oblast Kralického Sněžníku, ve které se autor pohyboval. Nachází se zde popis geografického celku pohoří Kralického Sněžníku a obce Dolní Morava. Jsou zde vypsány jednotlivé informace o těchto celcích, přes historii, nabídku atraktivit, turistického vyžití apod. Další samostatnou jednotkou, která je v této části je samotný rezort Dolní Morava. V rámci rezortu autor popisuje působení rezortu, jeho dispozice, atrakce, zajímavosti atd.

V předposlední části se autor zaměřuje na samotný výzkum. Jsou zde představeni respondenti, cíl práce, metodologie a otázky, které autor použil při výpovědi jednotlivých respondentů. Dále se v této části nachází rozdělení jednotlivých otázek do čtyř skupin v rámci kterých jsou respondenti interpretováni. Následuje samotná interpretace, která je doplněna o přímou řeč jednotlivých interpretů z rozhovorů. Další částí výzkumu je autorem vytvořená SWOT analýza, která zachycuje silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby, kterými daný region disponuje.

V rámci cílů bakalářské práce je i vymezení jednotlivých řešení. Tyto řešení autor vypisuje v další části práce. Soustředí se zde na tři části, kterými jsou: problémy s dopravní situací v regionu, problémy s ničením a využíváním přírody v regionu a v neposlední řadě problémy s lidmi v regionu.

Cílem této práce je zmapovat a vymezit jednotlivá řešení problémů který vliv vývoje cestovního ruchu v regionu Kralického Sněžníku způsobil. Tyto řešení poslouží k možnému využití v regionu. Práce má také za cíl poukazovat i na veškeré vlivy vývoje cestovního ruchu na místní obyvatelstvo.

Zdroje

- CELYOTURISMU.cz, 2020. *Vše co by fungující destinace měla mít* [online]. [cit. 2021-22-07]. Dostupné z: <https://celyoturismu.cz/vse-co-by-fungujici-destinace-mela-mit/>.
- COOPER, Chris, 2008. *Tourism: Principles and Practice* [online]. [cit. 2021-05-05]. ISBN 978-02-737-1126-1.
- CZSO.cz, 2021. *Počet návštěvníků obce Dolní Morava, kteří zde alespoň jednu noc přenocovali* [online]. [cit. 2021-07-22]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#>.
- GaREP s. r. o.. 2013. *Průmysl cestovního ruchu* [online]. Praha [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: http://www.garep.cz/wp-content/uploads/2013/03/Prumysl_CR.pdf.
- HENDL, Jan. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha. ISBN 80-7367-040-2.
- HOLEŠINSKÁ, Andrea. 2016. *Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu*. Masarykova univerzita, Brno. ISBN 978-80-210-5847-7.
- KOTÍKOVÁ, Halina a Eva SCHWARTZHOFFOVÁ. 2017. *Cestovní ruch*. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc. ISBN 978-80-244-5189-3.
- KRALICKYSNEZNIK.net, 2019. *Průvodce po lokalitě: Dolní Morava* [online]. [cit. 2020-12-21]. Dostupné z: <http://www.kralickysneznik.net/lokalita/10/Dolni-Morava>.
- MIOVSKÝ, Michal. 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha. ISBN 80-247-1362-4.
- MMR.CZ, 2021. *Cestovní ruch* [online]. [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch>.
- MORRISON, Alastair. 2013. *Marketing and managing tourism destinations*. Londýn. ISBN 978-0-415-67250-4.
- OBECDOLNIMORAVA.cz, 2020. *Obec Dolní Morava* [online]. [cit. 2020-12-18]. Dostupné z: <https://www.obecdolnimorava.cz/obec>.
- POUROVÁ, Marie. 2010. *Marketing a management venkovského cestovního ruchu*. Vysoká škola cestovního ruchu a teritoriálních studií, Praha. ISBN 978-80-254-7787-8.
- RADISIC, 2010. *Marketing activities in selling a destination's tourism product* [online]. [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/763422052/C5F3219A302F4EE0PQ/4?accountid=17116>.
- SNĚŽNÍK.cz, 2020. *Kralický Sněžník – Národní přírodní rezervace* [online]. [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <https://www.sneznik.cz>.

ŠAUER, Martin, VYSTOUPIL, Jiří a Andrea HOLEŠINSKÁ. 2015. *Cestovní ruch – učební text* [online]. Masarykova univerzita, Brno. [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: https://www.econ.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/studijni_texty/cestovni_ruch_ePDF.pdf.

ŠEFLOVÁ, Monika. 2020. *Interní materiály*. Dolní Morava.

UNITED NATIONS. 2006. *Indigenous peoples, indigenous voices* [online]. [cit. 2021-05-6]. Dostupné z: https://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/5session_factsheet1.pdf.

ZCU.cz. 2001. *Kapitola 16. Geografie cestovního ruchu* [online]. [cit. 2020-12-15]. Dostupné z: <http://old.gis.zcu.cz/studium/dbg2/Materialy/html/ch16.html>.

ZCU.cz. 2013. *Geografie cestovního ruchu* [online]. [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: http://geomatika.kma.zcu.cz/studium/sgg/Materialy/Geografie_cestovniho_ruchu.pdf.

